

"KÖZFOGLALKOZTATOTTAK ELSŐDLEGES MUNKAERŐPIACI REINTEGRÁCIÓJÁNAK LEHETŐSÉGEI"-

**A ZALAEGERSZEGI JÁRÁS TERÜLETÉN VÉGZETT
MÉLYINTERJÚS KUTATÁS HÁTRÁNYOS HELYZETŰ
ÁLLÁSKERESŐK ÉS FOGLALKOZTATÓ
ÖNKORMÁNYZATOK MEGKÉRDEZÉSÉVEL**

Készítette: Navigátor Közhasznú Egyesület

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

**"Közfoglalkoztatottak
elsődleges munkaerőpiaci reintegrációjának
lehetőségei"- a Zalaegerszegi járás területén végzett
mélyinterjúk kutatás hátrányos helyzetű álláskereső
és foglalkoztató önkormányzatok megkérdezésével**

A kutatás az „*ÚJ ESÉLY- Együttműködési program
Zalaegerszeg Járás települései számára*” című projekthez
készült, amely az ÁROP-1.A.3-2014-2014-0078 pályázati
program keretében valósul meg.

Készítették:
Dr. Szili-Fodor Dóra,
Kónya Zsuzsanna,
Vincze Erzsébet

a Navigátor Közhasznú Egyesület szakértői

Készült 4 példányban és 1 adathordozón.
Az anyag nyilvános és sokszorosítható.

Zalaegerszeg
2015. július 10.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	5
I. Előzmények	6
I.1. A téma aktualitása, a kutatás célja	6
I.2. Kutatási módszerek, anyagok	8
II. Kutatási eredmények	10
II.1. A Zalaegerszegi Járás bemutatása	10
<i>II.1.1. Területi jellemzők</i>	10
<i>II.1.2. Demográfiai jellemzők</i>	13
<i>II.1.3. Munkanélküliségi adatok</i>	14
II.2. Hátrányos helyzetű csoportok elemzése	19
II.3. Közfoglalkoztatás keretében ellátott közfeladatok,	
azok szervezése és ütemezése	21
<i>II.3.1. Közfoglalkoztatási lehetőségek</i>	21
<i>II.3.2. A közfoglalkoztatási jogviszony</i>	22
<i>II.3.3. Közfoglalkoztatásba bevont célcsoport</i>	25
II.4. Közfoglalkoztatottak számának alakulása	27
II.5. Álláskereső kérdőíves felmérésének tapasztalatai	31
<i>II.5.1. Csoportképző kérdések elemzése</i>	31
<i>II.5.2. Családi háttér, iskolai tanulmányok elemzése</i>	40
<i>II.5.3. Munkavégzés és felnőttképzés elemzése</i>	45
<i>II.5.4. Szabadidő elemzése</i>	60

II.6. Mélyinterjúk foglalkoztató önkormányzatokkal tapasztalatai	63
<i>II.6.1. Személyes mélyinterjúk a zalaegerszegi járás polgármesterei körében</i>	63
<i>II.6.2. Helyi sajátosságok, jó példák, problémák</i>	65
III. Következtetések, javaslatok	66
Összefoglalás	72
Felhasznált szakirodalom	73
Mellékletek:	74
- 1.sz.: Kérdőív	
- 2.sz.: SPSS elemzés táblázatai	

Bevezetés

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata az ÁROP-1.A.3-2014-2014-0078 projekt keretében, „ÚJ ESÉLY- Együttműködési program Zalaegerszeg Járás települései számára” címmel esélyegyenlőségi program megvalósítására nyert el támogatást.

A program részeként készült jelen átfogó primer kutatás, a *"Közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiaci reintegrációjának lehetőségei - a Zalaegerszegi Járás területén végzett mélyinterjúk kutatás hátrányos helyzetű álláskereső és foglalkoztató önkormányzatok megkérdezésével"* címmel. A Navigátor Közhasznú Egyesület szakértői azt a **célt tűzték ki, hogy a közfoglalkoztatottak jelenlegi helyzetéről és lehetőségeiről naprakész és pontos információkat tárjanak a települési önkormányzatok vezetői, önkormányzati szakemberei elé.** A járás területét lefedően, közfoglalkoztatás témájában kutatás korábban még nem készült, így reményeink szerint jelen tanulmány hiánypótlónak mondható tudományos eredményekkel és gyakorlatban alkalmazható javaslatokkal szolgál majd az érintettek számára.

I. Előzmények

I.1. A téma aktualitása, a kutatás célja

A téma aktualitását adja, hogy a közfoglalkoztatás rendszerének 2011. évi átalakításával megszűnt a korábbi közmunkaprogram, a közcélú munka és a közhasznú munkavégzés. A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

A zalaegerszegi járás 84 településén a közfoglalkoztatásba bevontak száma folyamatosan nőtt az elmúlt időszakban. A falvakban gyakran a legnagyobb foglalkoztatóként megjelenő közfoglalkoztatási program nagy terheket ró mind a települési önkormányzatokra (a munka megszervezése miatt), mind a költségvetésre (a szükséges forrás biztosítása miatt). Mindezek következtében **szükséges a közfoglalkoztatás megfelelő hatékonyságának vizsgálata, mind munkavállalói, mind pedig munkáltatói oldalról.**

A foglalkoztató önkormányzatok a munkáltatói oldalt képviselik, a polgármesterek pedig személyesen végigkísérik a közfoglalkoztatásban résztvevő személyek életútját. Szükséges a véleményük publikálása a közfoglalkoztatás helyi sajátosságairól, a munka szervezésének problémáiról, a foglalkoztatás hatékonyságáról.

A közfoglalkoztatottak gyakran tartósan álláskereső személyek, nem ritka az olyan eset, amikor a résztvevők több mint 5 év passzivitást követően kerülnek a program segítségével újra foglalkoztatott szituációba. Ennek következtében a sikeres reintegrációhoz a közfoglalkoztatottak munkakompetenciáit, társas kompetenciáit, munkához való viszonyát, kommunikációs készségeit, önállóságát éppúgy erősíteni kell, mint énképüket és magabiztosságukat. A közfoglalkoztatási programokban közvetlen vezetői szerepkör betöltők számára ugyancsak nélkülözhetetlen az e szerepre való felkészítés. Ahhoz azonban, hogy járási szinten kezelhető, komplex fejlesztési programok kerülhessenek kidolgozásra, fenti hipotéziseket pontos kutatási adatokkal kell megvizsgálni, alátámasztani, vagy korrigálni.

A rövidtávú cél az, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbiaknál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, annak érdekében, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak. Az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók számára ugyanis a nyílt munkaerőpiacra való visszakkerülés első lépcsőjét a közfoglalkoztatásban való részvétel jelentheti. Rendkívül **fontos, hogy a szociális ellátórendszerben lévő és bekerülő emberek foglalkoztatása szervezett keretek között történjen.** Ezért kiemelt jelentőségű, hogy a közfoglalkoztatás szervezése a településen élők adottságaihoz és a helyi sajátosságokhoz, lehetőségekhez igazodjon. Ennek érdekében a települési önkormányzatok és a munkaügyi szervezetek közös erővel, együttműködve látják el a feladatokat.

A hosszútávú cél az, hogy a program befejezését követően a közfoglalkoztatottak az elsődleges munkaerőpiacon tudjanak elhelyezkedni. Mindezek következtében **szükséges a program során megszerzett tapasztalataik összegzése, a korábbi kompetenciafejlesztések eredményességének vizsgálata és a következtetések levonása arra vonatkozóan, hogy a program milyen további kompetenciák elsajátításában tudná még segíteni a reintegráció megkönnyítését.** Elengedhetetlen annak felderítése, hogy

milyen segítségre lenne még szüksége a közfoglalkoztatottaknak és a programban foglalkoztatóként részt vevő foglalkoztató önkormányzatoknak.

A tanulmány célja a közfoglalkoztatás eddig tapasztalatainak, eredményeinek összegzése mind munkáltatói, mind munkavállalói oldalról. Jelen tanulmányban a közfoglalkoztatás teljes szegmensét, komplex módon vizsgáljuk meg. Kutatási eredményeink alapján következtetéseket vonunk le és javaslatokat terjesztünk elő a közfoglalkoztatási programok által kínált lehetőségek bővítésére, kiegészítésére a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiaci reintegrációjának megkönnyítése érdekében.

I.2. Kutatási módszerek, anyagok

A kutatás elsősorban empirikus módszerrel, forrásanalízissel, mélyinterjú és kérdőíves lekérdezéssel történt. Elemzéseinkhez mind szekunder, mind primer adatgyűjtést alkalmaztunk.

Szekunder adatgyűjtés során a témát érintő, **járási szintű szakirodalom felkutatását** elsősorban a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás és a Zalaegerszegi Kistérségért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. irodájában végeztük, ahova több alkalommal ellátogattunk. Az utóbbi szervezet végzi a járás területéhez tartozó településeken a közfoglalkoztatottak csoportos behívásának szervezését, munkavédelmi oktatások koordinálását. A korábban közfoglalkoztatás-szervező munkakörben tevékeny munkatárs segítségével áttekintettük a korábbi dokumentumokat. Többek között rendelkezésre állt egy **korábbi kistérségi közfoglalkoztatási terv és a közfoglalkoztatottak számának éves alakulása adatsorai**. A szervezet korábban munkaerőpiaci adatgyűjtést is végzett **térségi foglalkoztatási paktuma** keretében, amelynek **foglalkoztatási stratégiai terve, intézkedési terve és kapcsolódó dokumentumai** szintén alapul szolgáltak kutatásunkhoz. A korábbi pályázati tevékenység keretében elkészült megvalósíthatósági tanulmányok szintén érintették a közfoglalkoztatás problémakörét.

A **járási szinten feldolgozott települési adatsorok és térképek** jelenleg főként **webes felületeken** állnak rendelkezésre, ezért a Járások információs portálja és a Kormányhivatalok weboldala szolgált elsődleges információforrásként. Legfrissebb munkaerőpiaci adatokkal a **Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat** webes felülete szolgált, közfoglalkoztatási adatokhoz a **Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási Portál**. Demográfiai és munkaerőpiaci adatok kinyeréséhez főként az **Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR)** adatbázisát alkalmaztuk.

A téma leírásánál elengedhetetlen volt a kapcsolódó jogszabályi háttér átfogó tanulmányozása, főként a közfoglalkoztatásról szóló törvény rendelkezései.

Átfogó primer kutatásunk során mind kvalitatív, mind kvantitatív feltáró módszert is alkalmaztunk.

Kvalitatív módszerrel a zalaegerszegi járás önkormányzatainak vezetői körében mélyinterjúkon alapuló feltáró kutatást folytattunk. Egy viszonylag kis mintán alapuló, közvetlen megkérdezést alkalmaztunk: **a zalaegerszegi járás 22 polgármesterét kerestük fel** személyesen. Egyénenként kérdeztük meg a véleményüket, amely – a munkáltatói oldal szempontjait bemutatva - feltétlenül szükséges a közfoglalkoztatás problémakörének mélyebb megértése céljából. A mélyinterjú lekérdezést, mint **strukturálatlan, közvetlen információszerzési formát**, azért választottuk, mivel annak során a kérdező feltárhatja a megkérdezett motivációit, nézeteit, attitűdjeit és érzéseit egy adott kérdéssel kapcsolatban és a válaszadó szabadon kifejezhette véleményét.

Kvantitatív módszert a zalaegerszegi járás munkavállalói, álláskeresői megkérdezése során alkalmaztunk. A **strukturált, közvetlen megkérdezés** során egy kérdőívet töltettek ki a **kérdőbiztosok** a megkérdezettekkel. A kérdőív a kutatás 1.sz. mellékletét képezi. A személyes úton történő lekérdezések során **494 válaszadóval töltötték ki személyesen a** kérdőbiztosok az „Életút Interjú” címet viselő kérdőívet. A személyes interjút azért választottuk, mivel ez a legrugalmasabb forma és a legmagasabb válaszadási arányt biztosítja.

Kutatásunkban az 500 megkérdezettből mindössze 6 fő utasította el a kérdőív kitöltését, így **494 felvett rekorddal dolgoztunk.**

Az álláskereső, közfoglalkoztatottak mintavételi kerete az alábbi fórumokon történő személyes megkereséssel alakult ki:

- Munkaügyi szervezetenél regisztrációba kerülők,
- Türr István Képző és Kutató Intézet induló csoportjainak behívásai,
- Kontakt Humán Kht., (Zalaegerszeg) által indított közfoglalkoztatásba kerülők Zalaegerszegen,
- Zalaegerszegi Kistérségért Nonprofit Kft. (Zalaegerszeg) által indított közfoglalkoztatásba kerülők a zalaegerszegi járás községeinek területén.

A kérdezőbiztosok a rekordok felvételét egyénenként végezték a fent felsorolt helyeken.

Az Életút interjú összesen 34 kérdésből, 8 oldalból áll. Kitöltése egyénenként, átlagosan 15 percet vett igénybe. Az első kérdéscsoport a személyes adatokra, szociális helyzetre fókuszál 9 kérdéssel, a második a családi hátteret és az iskolai tanulmányokat kutatja 8 kérdéssel, a harmadik kérdéscsoport a munka és felnőttképzés problémakörét tárja fel 14 kérdéssel, míg a negyedik a szabadidő eltöltésébe nyer betekintést 3 kérdéssel.

A kérdésstruktúra megválasztása az alábbiak szerint történt:

- **6 db strukturálatlan kérdést** tartalmaz. Ezek nyílt kérdések, amelyeket a válaszadók saját szavaikkal válaszoltak meg. Általában bevezető kérdésekként alkalmaztuk egy téma indításához. A strukturálatlan kérdések hátránya az, hogy a nagy a torzítás lehetősége és feldolgozása nehezen kivitelezhető.
- **28 db strukturált kérdést** tartalmaz, amelyek meghatározták a válaszlehetőségek körét és a válaszadás formáját.

A kérdőívünkben alkalmazott strukturált kérdések:

- 24 db **szelektív zárt kérdés:** a válaszlehetőségeket felkínáltuk, a válaszadó egyet vagy többet választhatott.
- 4 db **alternatív zárt kérdés:** két válaszlehetőséget kínáltunk (igen-nem).

Keresztábra elemzéseket is végeztünk, többségében az egyes szűrő és csoportképző kérdések felhasználásával.

Skálakérdéseket a kérdőívben nem alkalmaztunk a kérdezőbiztosok munkájának egyszerűsítése és az egyénenként ráfordított idő mennyisége miatt.

A kérdőíves megkérdezés során **kapott eredmények matematikai –statisztikai feldolgozása MS EXCEL és SPSS Statistics Data Editor 17.0** számítógépes programcsomag **segítségével** történt. A kapott SPSS eredménytáblák a kutatásunk 2.sz. mellékletét képezik.

II. Kutatási eredmények

II.1. A Zalaegerszegi járás bemutatása

II.1.1. Területi jellemzők

A Zalaegerszegi járás Magyarország Nyugat-dunántúli régiójában található, Zala megyében. A megye 6 járása közül a legnagyobb területű és lakosságszámú, mint ahogy az az 1. ábrán is látható. A járáshoz 84 települési önkormányzat tartozik. Településszámát tekintve az ország legnagyobb járása.

1. Ábra: Zala megye járásainak térképe

Forrás: Járások információs portálja, 2015.05.07.

www.jaras.info.hu/lap/zala

A Zalaegerszegi járás illetékességi területe, mint ahogy azt a 2. ábra is megjeleníti:

Alibánfa, Almásháza, Alsónemesapáti, Babosdöbréte, Bagod, Bak, Baktüttös, Becsvölgye, Bezeréd, Bocfölde, Boncodfölde, Böde, Búcsúszentlászló, Csatár, Csertalakos, Csonkahegyhát, Csöde, Dobronhegy, Egervár, Gellénháza, Gombosszeg, Gősfá, Gutorfölde, Gyűrűs, Hagyárosbörönd, Hottó, Iborfia, Kávás, Kemendollár, Keménfa, Kisbucsa, Kiskutas, Kispáli, Kustánszeg, Lakhegy, Lickóvadamos, Milejszeg, Misefa, Nagypapornak, Nagykutas, Nagylengyel, Nagypáli, Nemesapáti, Nemeshetés, Nemesrádó, Nemessándorháza, Nemesszentandrás, Németfalu, Orbányosfa, Ormándlak, Ozmánbük, Pacsa, Padár, Pálfiszeg, Pethőhenye, Petrikeresztúr, Pókaszepetk, Pölöske, Pusztaderics, Pusztaszentlászló, Salomvár, Sárhida, Söjtör, Szentkozmadombja, Szentpéterfölde, Szentpéterúr, Teskánd, Tilaj, Tófej, Vasboldogasszony, Vaspör, Vöckönd, Zalaboldogfa, Zalacséb, Zalaegerszeg, Zalaháshágy, Zalaigrice, Zalaistvánd, Zalalövő, Zalaszentgyörgy, Zalaszentiván, Zalaszentlőrinc, Zalaszentmihály, Zalatárnok

A Zalaegerszegi járást jellemző adatok:

Járáshoz tartozó települések száma:	84
Terület, km ² :	1045
Népsűrűség, fő/km ² :	101,4
Lakónépeség 2010. év végén, fő:	105.919
14 év alattiak aránya, %:	13
15-64 évesek aránya, %:	70,1
65 év feletti aránya, %:	16,9
Nyilvántartott álláskereső aránya a munkavállalási korú népességből, %:	8
Egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadó alapot képező jövedelem, ezer Ft:	1740
Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma ezer lakosra:	275
Rendszeres szociális segélyben részesítettek átlagos száma ezer lakosra:	2,7
Óvodával rendelkező települések aránya, %:	39,3
Általános iskolával rendelkező települések aránya, %:	32,1
Középiskolával rendelkező települések aránya, %:	1,2
Regisztrált vállalkozások száma ezer lakosra:	161

A járás székhelye Zalaegerszeg Megyei Jogú Város, amely egyben megyeszékhely is.

II.1.2. Demográfiai jellemzők

A járás területén **81 község és 3 Város** található: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város 50.000 fő feletti, Zalalövő és Pacsa 5.000 fő alatti lélekszámú.

A 2015. évi településsoros népességi adatok 84 településre vonatkozóan az 1. sz. táblázatban megtalálhatók.

1. sz. táblázat: A Zalaegerszegi Járás településeinek lakosság száma

Település	Lakosság szám (2015. április)	Település	Lakosság szám (2015. április)	Település	Lakosság szám (2015. április)
1 Alibánfa	439	29 Kemendollár	506	57 Pókaszepetk	957
2 Almásháza	69	30 Keménfa	93	58 Pölöske	889
3 Alsónemesapáti	690	31 Kisbucsa	466	59 Pusztaderics	175
4 Babosdöbréte	490	32 Kiskutas	200	60 Pusztaszentlászló	599
5 Bagod	1 304	33 Kispáli	283	61 Salomvár	596
6 Bak	1 632	34 Kustánszeg	499	62 Sárhida	806
7 Baktüttös	352	35 Lakhegy	475	63 Söjtör	1 499
8 Becsvölgye	818	36 Lickóvadamos	210	64 Szentkozmadombja	68
9 Bezeréd	150	37 Milejszeg	329	65 Szentpéterfölde	152
10 Bocfölde	1 160	38 Misefa	304	66 Szentpéterúr	1 070
11 Boncodfölde	340	39 Nagypáti	929	67 Teskánd	1 120
12 Böde	307	40 Nagykutas	473	68 Tilaj	191
13 Búcsúszentlászló	807	41 Nagylengyel	534	69 Tófej	703
14 Csatár	530	42 Nagypáli	482	70 Vasboldogasszony	581
15 Csértalakos	39	43 Nemesapáti	523	71 Vaspör	368
16 Csonkahegyhát	362	44 Nemeshetés	264	72 Vöckönd	86
17 Csöde	80	45 Nemesrádó	315	73 Zalaboldogfa	383
18 Dobronhegy	147	46 Nemessándorháza	326	74 Zalacséb	554
19 Egervár	1 040	47 Nemesszentandrás	285	75 Zalaegerszeg	58 978
20 Gellénháza	1 548	48 Németfalu	184	76 Zalaháshágy	393
21 Gomboszeg	36	49 Orbányosfa	132	77 Zalaigrice	135
22 Gósfa	307	50 Ormándlak	119	78 Zalaistvánd	371
23 Gutorfölde	1 048	51 Ozmánbük	203	79 Zalalövő	3 001
24 Gyűrűs	105	52 Pacsa	1 748	80 Zalaszentgyörgy	426
25 Hagyárosbörönd	315	53 Padár	127	81 Zalaszentiván	1 061
26 Hottó	331	54 Pálfiszeg	164	82 Zalaszentlőrinc	287
27 Iborfia	12	55 Pethőhenye	452	83 Zalaszentmihály	1 028
28 Kávás	254	56 Petrikeresztúr	379	84 Zalatárnok	658
				ÖSSZESEN	102 851

Forrás: Kormányhivatalok weboldala, Zala megyei önkormányzatok adatai és elérhetőségei
2015.05.20. <http://www.kormanyhivatal.hu/hu/dok?source=19&type=101#!DocumentBrowse>

A települések lakosságszám szerinti összetétele a következő:

- 1000 fő felett: 13 település 15 %
- 500-999 fő: 17 település 20 %
- 100-499 fő: 46 település 55 %
- 100 fő alatti: 8 település 10 %

A járás jellemzően aprófalvas szerkezetű, hiszen a települések 65%-a 500 fő alatti lakosságszámú, 10%-a pedig törpefalu, azaz lakosságszáma nem éri el a 100 főt. Mind demográfiai, gazdasági, mind egyéb tényezőket tekintve észrevehetően nagy a kontraszt a megyeszékhely és az azt körülvevő törpe- és aprófalvak között.

II. 1.3. Munkanélküliségi adatok

A járás átlagos munkanélküliségi rátája a **2014.december 31-i adatok szerint 9 %**, mely a megyei átlagnál (10,1%) alacsonyabb. Ez annak tudható be, hogy Zalaegerszegen, mint megyeszékhelyen összpontosul a vidéki lakosság foglalkoztatása. A járásban a nyilvántartott álláskeresők száma a 2. sz. táblázat szerint alakult Zala megyében. Az adatokból látható, hogy mind a megyében, mind a zalaegerszegi járásban **folyamatosan csökken a munkanélküliség.**

2.sz.táblázat: A nyilvántartott álláskeresők átlagos száma és aránya a megyében

Megnevezés	Nyilvántartott álláskeresők, fő			Álláskeresők aránya, %		
	2013. I. félév	2014. I. félév	Változás, %	2013. I. félév	2014. I. félév	Változás, %-pont
Keszthely	2 415	1 870	-22,6	11,7	8,3	-3,4
Lenti	1 101	771	-30,0	11,0	8,8	-2,2
Nagykanizsa	5 627	4 285	-23,8	15,0	11,9	-3,1
Zalaegerszeg	5 984	4 445	-25,7	12,3	9,0	-3,3
Zalaszentgrót	1 217	832	-31,6	15,8	12,0	-3,8
Letenye	1 331	995	-25,2	17,3	14,3	-3,0
Zala összesen	17 675	13 198	-25,3	13,4	10,1	-3,3

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat weboldala, Zala megye 2014. III. negyedév, 2015.05.07.

http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=showcontent&content=afsz_negyedev_munkaero_megyei_2014IIIne

A 3. sz. táblázatból látható, hogy a járás területén **nyilvántartott álláskeresők 27,6 %-a (1027 fő) 1 évnél hosszabb ideje munkanélküli.** Ugyanez az arány Zalaegerszeg Megyei Jogú Városban is hasonló (26%), hiszen 1945 álláskeresőből 513 fő egy évnél hosszabb ideje álláskereső.

3. sz. táblázat: A nyilvántartott álláskeresők száma a tartózkodási helyük szerint, településenként 2015. 02. 20-i állapot szerint

S.sz.	Zalaegerszegi járás települései	Nyilvántartott összesen (fő)	Folyamatos nyilvánt. hossza >365 nap	Járadék típusú ellátás	Segély típusú ellátás (fő)	FHT, RSZS (fő)	Munkav. korú népesség (fő)
				(fő)			
1.	ALIBÁNFA	11	1	0	0	2	296
2.	ALMÁSHÁZA	7	2	3	1	1	46
3.	ALSÓNEMESAPÁTI	41	9	3	2	13	527
4.	BABOSDÖBRÉTE	17	7	1	2	3	344
5.	BAGOD	35	5	6	4	4	946
6.	BAK	39	7	6	2	12	1 150
7.	BAKTÜTTÖS	43	11	2	0	27	252
8.	BECSVÖLGYE	41	15	3	2	15	571
9.	BEZERÉD	10	1	4	1	1	100
10.	BOCFÖLDE	45	16	3	5	10	879
11.	BONCODFÖLDE	10	1	1	0	3	227
12.	BÖDE	13	3	1	3	5	202
13.	BÚCSÚSZENTLÁSZLÓ	10	3	1	1	1	587
14.	CSATÁR	15	6	2	2	0	375
15.	CSERTALAKOS	3	0	0	0	2	27
16.	CSONKAHEGYHÁT	10	1	2	1	2	270
17.	CSÖDE	2	0	0	0	0	52
18.	DOBRONHEGY	8	1	1	1	2	119
19.	EGERVÁR	37	10	9	6	4	732
20.	GELLÉNHÁZA	27	4	4	2	0	1 126
21.	GOMBOSSZEG	0	0	0	0	0	26
22.	GŐSFA	11	3	0	1	5	207
23.	GUTORFÖLDE	27	5	4	3	2	733
24.	GYŰRŰS	7	0	0	0	2	74
25.	HAGYÁROSBÖRÖND	13	5	1	0	2	206
26.	HOTTÓ	4	0	0	0	0	239
27.	IBORFIA	0	0	0	0	0	7
28.	KÁVÁS	7	4	1	2	1	167
29.	KEMENDOLLÁR	10	3	0	0	0	350
30.	KEMÉNFA	3	2	0	0	1	60
31.	KISBUCSA	23	4	1	1	8	329
32.	KISKUTAS	14	8	2	1	4	149
33.	KISPÁLI	9	1	1	0	3	189
34.	KUSTÁNSZEG	25	8	1	0	12	338
35.	LAKHEGY	18	8	5	2	3	332
36.	LICKÓVADAMOS	7	2	0	0	1	140
37.	MILEJSZEG	22	10	1	0	9	226
38.	MISEFA	16	4	3	1	2	242

39.	NAGYKAPORNAK	33	12	1	2	7	630
40.	NAGYKUTAS	22	7	4	2	3	339
41.	NAGYLENGYEL	12	3	2	1	3	376
42.	NAGYPÁLI	13	2	3	2	0	347
43.	NEMESAPÁTI	27	2	2	1	5	341
44.	NEMESHETÉS	19	3	1	0	5	179
45.	NEMESRÁDÓ	21	13	2	0	11	223
46.	NEMESSÁNDORHÁZA	14	2	1	0	3	214
47.	NEMESSZENTANDRÁS	17	3	1	2	1	192
48.	NÉMETFALU	4	1	0	0	2	137
49.	ORBÁNYOSFA	4	0	0	0	2	96
50.	ORMÁNDLAK	7	0	0	0	4	83
51.	OZMÁNBÜK	9	1	1	1	2	140
52.	PACSA	112	23	9	5	45	1 201
53.	PADÁR	8	1	2	1	2	89
54.	PÁLFISZEG	13	4	2	0	3	119
55.	PETHŐHENYE	20	2	3	1	5	324
56.	PETRIKERESZTÚR	13	3	0	2	3	269
57.	PÓKASZEPETK	30	4	4	1	3	673
58.	PÖLÖSKE	39	9	3	2	7	645
59.	PUSZTAEDERICS	14	2	1	0	11	121
60.	PUSZTASZENTLÁSZLÓ	13	3	3	2	5	424
61.	SALOMVÁR	23	2	3	0	5	410
62.	SÁRHIDA	43	16	4	0	18	545
63.	SÖJTÖR	94	33	5	12	22	1 029
64.	SZENTKOZMADOMBJA	3	0	0	0	0	44
65.	SZENTPÉTERFÖLDE	5	0	0	0	1	89
66.	SZENTPÉTERÚR	113	25	14	2	33	678
67.	TESKÁND	26	4	6	3	5	813
68.	TILAJ	18	7	3	0	11	119
69.	TÓFEJ	29	9	3	0	20	497
70.	VASBOLDOGASSZONY	29	89	1	1	10	429
71.	VASPÖR	29	4	5	2	6	274
72.	VÖCKÖND	1	0	1	0	0	63
73.	ZALABOLDOGFA	24	11	3	3	6	278
74.	ZALACSÉB	12	1	3	0	0	399
75.	ZALAEGERSZEG	1 945	513	207	129	439	41 189
76.	ZALAHÁSHÁGY	13	5	4	2	3	288
77.	ZALAIGRICE	10	4	2	1	4	100
78.	ZALAISTVÁND	7	0	0	0	1	254
79.	ZALALÖVŐ	77	11	9	6	16	2 085
80.	ZALASZENTGYÖRGY	20	0	6	1	3	290
81.	ZALASZENTIVÁN	27	6	4	0	6	761
82.	ZALASZENTLŐRINC	7	0	0	0	0	190

83.	ZALASZENTMIHÁLY	35	8	3	2	14	709
84.	ZALATÁRNOK	25	9	4	1	5	461
Összesen		3 719	1 027	407	236	922	71 998

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat weboldala 2015.04.13

http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=full_afsz_stat_telepules_adatok_2015

Bár a Nyugat-Dunántúli Régióban 13 évvel ezelőtt Zala megye a foglalkoztatottak 29%-át adta - amely arány minimális eltérésekkel napjainkig megmaradt -, kevesebb, mint egyéves időintervallumot vizsgálva a számok jelentős eltéréseket mutatnak. A járást meghatározó, egyik legnagyobb foglalkoztatói ágban, az elektronikai iparban (is) érzékelhető piaci mozgások miatt a foglalkoztatotti létszám időszakosan (akár hónapokra) 3-4%-kal is csökken.

Zala a gazdasági mutatókat tekintve a többi megyéhez viszonyítva a középmezőnyben helyezkedik el. 2012. I. félévének végén a megyében a regisztrált vállalkozások száma 48,6 ezer volt, ebből 11,9 ezer volt a társas és 36,7 ezer az egyéni vállalkozás. Az ezer lakosra jutó vállalkozások száma 170, ami a 8. legmagasabb a megyék között. (*Első Magyar-Dán Termelő Iskola Alapítvány, Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás, Zalaegerszegi Kistérségért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. konzorciuma, 2010.*)

A munkaerő-piaci tendenciákat vizsgálva, a járás 2010-ben a foglalkoztatási mélypontra került, ebből sajnos természetszerűleg következően a munkanélküliség csúcspontra jutott. 2011-ben lényegesen javultak a foglalkoztatási mutatók, és a 2012. II. negyedévi változások ellenére a foglalkoztatottak száma magasabb, a munkanélkülieké alacsonyabb lett a két évvel korábnál. 2013-2014. években folyamatosan fejlődés mutatható a foglalkoztatás alakulásában, de hozzá kell tenni, hogy ezen a közfoglalkoztatási statisztikák nagyban javítottak. 2014-ben 367 fő kapcsolódott be a közfoglalkoztatásba. (*Zalaegerszegi Kistérségért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft., 2010-2014.*)

Az álláskereső átlagos aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva a 2011. évi 11,7%-ról minimálisan, 11,6%-ra mérséklődött 2013-ra, 2014-re ez az arány 10,8 %, volt. Napjainkban – ahogy a 3. táblázatból is látható - 71.998 fő munkavállalási korúra 3.719 fő nyilvántartott álláskereső jut, így ez az arány mindössze 5,1 %.

A zalaegerszegi járás adottsága folytán alapvetően mező- és erdőgazdasági jellegű vidék. Különösen a vonzott településeken fontos az agrár- és erdészeti tevékenység. A szántóföldi növénytermelés mellett hagyományai vannak a gyümölcskertészetnek, különösen az almatermesztésnek. Az ipari tevékenység alapvetően a városokba, azon belül is különösen a megyeszékhelyre koncentrálódik, vidéken inkább a helyi igényeket kielégítő kisipari tevékenységek fontosak. A gazdasági és foglalkoztatási központnak tekinthető Zalaegerszeg iparának szerkezete az elmúlt időszakban átstrukturálódott, igazodott a piaci igényekhez, bár kevésbé jelentek meg a magas hozzáadott értékű tevékenységet folytató üzemek, a foglalkoztatásban pedig számottevő maradt a betanított munkaerő alkalmazása. A vonzáskörzetben élő gazdaságilag aktívak ugyanakkor többek között e cégek munkaerő szükségleteinek biztosításához járulnak hozzá.

A megyeszékhely mellett a közlekedési folyosók mentén elterülő településeken – különösen a közút- és vasúthálózati fejlesztések által érintettek környezetében – fokozatosan erősödnek a kereskedelmi, logisztikai, gazdasági jellegű és személyi szolgáltatások. A vonzó természeti környezet és gazdag kulturális örökség miatt a falvakban egyre inkább kitörési pontnak számít a turizmus.

A zalaegerszegi járásban regisztrált vállalkozások főtevékenység szerinti struktúrája egyaránt magán hordozza a fejlett piacgazdaságra jellemző viszonyokat és a térségi adottságok és lehetőségek jegyeit. Összességében kétharmaduk szolgáltatási feladatok nyújtására, egyharmaduk pedig valamilyen termelő tevékenység végzésére jött létre.

A gazdaságban és a társadalomban lezajlott folyamatok következtében jelentősen módosult az elmúlt két évtizedben a népesség gazdasági aktivitása. Szűkült a munkaerőpiac, módosult a foglalkoztatás struktúrája, és megjelent a munkanélküliség. A kedvezőtlen demográfiai folyamatok miatt csökkent a munkaerő-utánpótlást biztosító fiatalok száma. A folyamatos öregedés és a korai nyugdíjazás lehetőségeinek megteremtődése pedig az inaktív állományát szélesítette ki, növelve ezzel együtt a társadalomra háruló terheket is.

Zalaegerszeg város foglalkoztatási helyzetében nem következett be éles törés a gazdaság gyökeres átrendeződése nyomán, miközben vidéken a korábban fő megélhetési lehetőséget biztosító mezőgazdasági közép- és nagyüzemek megszűnése és átalakulása következtében jelentős számban szűntek meg munkahelyek. Szerencsére a megyeszékhelyen a korábbi főként a fővárosból vidékre telepített gyáregységek megszűnése ellenére dinamikus vállalkozás-alapítási hullám indult meg, a külföldi érdekeltségű vállalkozások megtelepedése révén pedig nemcsak a helyi szabad munkaerő, hanem a vonzáskörzet egy részében élők számára is teremtődtek új álláslehetőségek. A közlekedési kapcsolatok javítása és a megélhetési kényszerből adódó napi ingázás felvállalása így összességében azt eredményezte, hogy vidéken sem ugrott meg számottevően a munkanélküliség szintje. Ennek ellenére az ingázási feltételek kedvezőtlenek a térségben.

Piaci viszonyok között a munkanélküliség szintje elsősorban a gazdasági folyamatok függvénye, amelyet jelentősen befolyásolhatnak a központi és helyi szabályozások, intézkedések.

2014-ben a vállalatok közel 40%-a tapasztalta, hogy nehezen talál megfelelő szakembert. Az elsődleges kiválasztási szempontok között szerepelt a megfelelő szakmai nyelvismeret, és az önálló munkavégzés képessége. A vállalatok döntő többsége még mindig személyes kapcsolatok alapján keresett új, az előbbi kritériumoknak megfelelő munkaerőt, ám ez a módszer sokszor nem vezetett eredményre. Meg kell jegyezni, hogy munkaerő-kölcsönzés adta lehetőségekkel csak a nagyobb létszámú vállalatok élnek.

II.2. Hátrányos helyzetű csoportok elemzése

A járás szinte összes önkormányzatára jellemző a munkanélküliség és főleg az aprófalvakban a fiatalok elvándorlása, az elöregedő lakosság, amelynek összetételében minden esélyegyenlőségi célcsoport megtalálható. Különösen magas a 45 év feletti munkanélküliek száma. *(Első Magyar-Dán Termelő Iskola Alapítvány, Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás, Zalaegerszegi Kistérségért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. konzorciuma, 2010.)*

A kisebbségek közül a járásban elsődlegesen roma kisebbség él. Komoly probléma e népességi csoportnak az alacsony iskolázottsága, a tartós és többgenerációs munkanélküliség. Az előítéletek a falvak társadalmának perifériájára sodorják a romákat, miközben nehéz feladatokat adnak az önkormányzatoknak.

Foglalkoztatási problémák a zalaegerszegi járásban:

- alacsony iskolai végzettség, elavult szakmák
- nem piacképes szakmai ismeretek, hiányszakmák kialakulása
- az elsődleges munkaerő piaci viszonyok változása (cégbezárások miatti létszámleépítések)
- GYES-ről, GYED-ről visszatérők újbóli elhelyezkedése, a gyermekek elhelyezésének problémája
- mentális problémák
- nem megfelelő utazási feltételek

A vidéki nők számára is gondot jelent az állásuk megtartása vagy elvesztése. A legnagyobb nehézséggel a 45 év feletti, és a GYES-ről, GYED-ről visszatérő vidéki nők küzdenek, mivel nekik a munka mellett a családot is el kell látni.

A nagyobb gyárak bezárásával elindult egy folyamat, az innen kikerülő 45 év feletti munkavállalóknak az elhelyezkedési esélyei a mai napig alacsonyak. Fontos lenne ezen célcsoport képzése, továbbképzése, átképzése, azonban a többség az új ismeretek elsajátításához öregnek érzi magát. Jellemző a célcsoportban a többéves munkanélküliség, a közmunka- közfoglalkoztatás, főleg a férfiak körében, akik a nőktől eltérően nem tudják „hasznosítani” magukat a családban, a munkanélkülivé válást követően gyors mentális leépülés következik be. A kisebb vállalkozások a képzett, fiatal vagy középkorú munkaerőt keresik. Az idősebbek, különös tekintettel a nyugdíj előtt állók nagyon kicsi eséllyel találnak munkát.

A munkanélkülivé válást követően sokan vélt vagy valós egészségügyi problémáikra hivatkozva nem vállalnak munkát. A megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatására csak kevés cég vállalkozik. Kimondottan ennek a célcsoportnak a foglalkoztatását támogatja a Zalalövön és Zalaegerszegen működő 4M iroda. A fogyatékkal élők az élet minden területén, így a foglalkoztatásban is hátrányt szenvednek. A mozgásszabadság korlátozottságának mértéke az egyes településeken a városoktól mért távolság arányában nő. Ez részben összefügg a települési önkormányzatok és a cégek, vállalkozások anyagi helyzetével. Problémát jelent az is, hogy a „fogyatékkal élő” kifejezést a „mozgássérült, mozgáskorlátozott” kifejezéssel azonosítjuk. Ennek megfelelően a középületek, közterületek akadálymentesítése is ilyen irányban zajlik. A hallás-, látás-, és értelmi sérültek mindennapjait megkönnyítő akadálymentesítéssel falvakban egyáltalán nem, városokban pedig csak elvétve találkozni. Ugyanez jellemző a munkahelyek helyzetére is.

Részmegoldást jelentenek a különböző pályázatokból megvalósuló foglalkoztatási projektek, a támogatási és kötelező továbbfoglalkoztatási idő letelte után viszont ezek többsége sajnos megszűnik.

Az aprófalvas településszerkezetből adódóan rengeteg utazási nehézséggel küzdenek a munkavállalók. Sok esetben a munkába járás a tömegközlekedéssel nem összeegyeztethető, annak hiányosságai miatt. Sok az elszigetelt, ún. zsákfalú, ahova az autóbuszjáratok csak naponta egyszer, maximum kétszer jutnak el. Így a reggeli munkába eljutás és hazatérés csak egyéb módon (pl. falugondnok vagy saját gépjármű) oldható meg.

A térség munkaerő-piaci helyzetének elemzése alapján látható, hogy bizonyos tényezők, úgymint az alacsony iskolai végzettség, a képzettség és az alkalmazkodóképesség hiánya, hajléktalanság, rossz egészségi állapot, hátrányos helyzetű településen lévő lakóhely, etnikai, nemi, fogyatékoság vagy életkor alapján történő hátrányos megkülönböztetés, a diszkriminatív munkáltatói attitűdök jelentős munkaerő-piaci hátrányok kialakulásához vezetnek. Bizonyos társadalmi csoportok – köztük a roma és a fogyatékos emberek - körében, fenti hátrányok előfordulása sokkal gyakoribb. *(Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás, 2009.)*

II.3. Közfoglalkoztatás keretében ellátott közfeladatok, azok szervezése

II.3.1. Közfoglalkoztatási lehetőségek

A **közfoglalkoztatás átalakítása** következtében 2011. január 1-jétől megszűnt a közmunkaprogram, a közcélú munka és a közhasznú munkavégzés, amelyeket az egységes közfoglalkoztatás rendszere váltott fel.

A változások a közfoglalkoztatás támogatási rendszerét és feltételeit is alapjaiban érintették. Az új rendszerben az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet a belügyminiszter szakpolitikai feladat- és hatáskörébe utalta a közfoglalkoztatást. Elmondható, hogy a közfoglalkoztatás részben betölti a korábbi közmunkaprogramok szerepét és funkcióját, azonban semmiképpen nem említhető annak jogutódjaként.

A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (a továbbiakban: FHT) részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskeresők) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

Azt, hogy ki lehet közfoglalkoztatott, a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Kftv.) határozza meg. Eszerint **közfoglalkoztatott az lehet, aki**

- munkaviszonyt létesíthet,
- 16. életévét betöltötte, és
- a munkaügyi kirendeltségen regisztrált álláskereső – FHT-ban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső – vagy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személy.

A Kftv. szerint közfoglalkoztató lehet:

- helyi és nemzetiségi önkormányzat, valamint ezek jogi személyiséggel rendelkező társulása,
- költségvetési szerv (például: vízügyi igazgatóságok, erdőgazdaságok, nemzeti parkok),
- egyházi jogi személy,
- közhasznú jogállású szervezet,
- civil szervezet,
- állami és önkormányzati tulajdon kezelésével és fenntartásával megbízott, vagy erre a célra az állam, önkormányzat által létrehozott gazdálkodó szervezet,
- víztársulat,
- erdőgazdálkodó (magán erdőgazdálkodó),
- szociális szövetkezet,
- vasúti pályahálózat-működtető szervezet,
- a kötelező önkormányzati feladat ellátásában közreműködő, törvény alapján kijelölt közérdekű szolgáltató.

A közfoglalkoztatók meghatározott körébe tartozás mellett vizsgálni kell azt is, hogy melyek azok a **tevékenységek, amelyek közfoglalkoztatás keretében végezhetők**. Ezek a tevékenységek a Kftv. szerint a következők:

- a Kftv.-ben meghatározott feladat, továbbá törvény által előírt állami feladat, vagy
- a helyi önkormányzatokról szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat, vagy
- a nemzetiségek jogairól szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat,
- a helyi vagy azon túlmutató közösségi – így különösen –
 - egészségmegőrzési,
 - szociális,
 - nevelési, oktatási,
 - kulturális, kulturális örökség megóvása, műemlékvédelmi,
 - természet-, környezet- és állatvédelmi,
 - gyermek- és ifjúságvédelmi, sport,
 - közrend és közlekedésbiztonsági,
 - ár- és belvízvédelmi célú,
 - közforgalom számára megnyitott út, híd, alagút fejlesztéséhez, fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó szükségletek kielégítését szolgáló feladat, vagy
- a Kormány által meghatározott közösségi célok megvalósítását elősegítő feladat.

További feltétel, hogy a **felsorolt feladatok kizárólag akkor láthatók el közfoglalkoztatás keretében, ha a feladat ellátására törvény nem ír elő közalkalmazotti, közszolgálati vagy kormányzati szolgálati jogviszonyt**.

A közfoglalkoztatásban végzett tevékenység a fentiekén túl **nem lehet nyereségérdekelt, piac- és profitorientált**.

II.3.2. A közfoglalkoztatási jogviszony

A közfoglalkoztatási jogviszony a közfoglalkoztató és közfoglalkoztatott által kötött **közfoglalkoztatási szerződéssel jön létre**, amelyet írásba kell foglalni.

A közfoglalkoztatási jogviszonyra a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény rendelkezéseit a Kftv.-ben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni. **A közfoglalkoztatási jogviszony legfontosabb sajátosságai a következők:**

- csak határozott időre **(legfeljebb 11 hónap)** létesíthető,
- a jogviszony tartamát naptárilag vagy más alkalmas módon meg kell határozni (közfoglalkoztatási szerződésben),
- próbaidő nem köthető ki,
- a rendes munkaidő időtartama **napi 4, 6 vagy 8 óra lehet**,
- a közfoglalkoztatott **közfoglalkoztatási bérre (2015-ben 79.155 forint)** vagy – **középfokú iskolai végzettséget és szakképesítést igénylő munkakör betöltése esetén**, ha rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges végzettséggel és szakképesítéssel – **közfoglalkoztatási garantált bérre (2015-ben 101.480 forint) jogosult**,
- a **munkavezető külön jogszabályban meghatározott közfoglalkoztatási bérre (87.090 forint)** vagy – középfokú iskolai végzettséget és szakképesítést igénylő munkakör betöltése esetén, ha rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges végzettséggel és **szakképesítéssel** – **közfoglalkoztatási garantált bérre (111.660 forint)** jogosult, közfoglalkoztatási jogviszonyban történő foglalkoztatás esetén,

- az állásidőre a közfoglalkoztatott külön jogszabályban meghatározott bérezésre jogosult,
- a **szabadság mértéke** közfoglalkoztatási jogviszonyban **naptári évenként 20 munkanap**,
- a szabadsága tartamára a közfoglalkoztatottat közfoglalkoztatási bér, illetve közfoglalkoztatási garantált bér illeti meg,
- a betegszabadsága tartamára a közfoglalkoztatottat a közfoglalkoztatási bér, illetve a közfoglalkoztatási garantált bér 70%-a illeti meg,
- fizetés nélküli szabadságot köteles engedélyezni a közfoglalkoztató, ha a közfoglalkoztatott a közfoglalkoztatási jogviszony időtartama alatt olyan munkáltatónál, aki nem lehet közfoglalkoztató, legalább 3 nap, legfeljebb 90 nap időtartamú határozott idejű munkaviszonyt létesít, kivéve, ha a közfoglalkoztató a munkavégzéshez kapcsolódóan a képzés lehetőségét is biztosítja,
- várandóssága idejére egészségi állapotának megfelelő munkakört kell felajánlani a közfoglalkoztatott számára, ha a munkaköri alkalmasságára vonatkozó orvosi vélemény alapján a munkakörében nem foglalkoztatható,
- foglalkoztathatósági szakvéleményezést kell kérni a közfoglalkoztatás megkezdése előtt, amely azt határozza meg, hogy a munkavállaló mely foglalkozási korlátozás mellett folytathat kereső tevékenységet,
- önkormányzati közfoglalkoztatás esetén a munkaügyi központ, más közfoglalkoztatás esetében a közfoglalkoztató kezdeményezi a foglalkoztathatósági szakvéleményezést,
- a foglalkoztathatósági szakvélemény kiállításától számított egy évig érvényes, és több foglalkoztatónál felhasználható.

A Kftv. három hónap időtartamra kizárja a közfoglalkoztatásból mindazokat, akiket tanköteles gyermekük mulasztása miatt szabálysértés elkövetéséért három hónapon belül jogerősen elmarasztaltak, valamint akik a helyi önkormányzati rendeletben előírt, a lakóköznyezet (kert, udvar, jogszabályban meghatározott, az ingatlanhoz kapcsolódó közterület) rendezettségének biztosítására vonatkozó kötelezettségüket nem teljesítik. A kizárásról a munkaügyi kirendeltség dönt a Szabálysértési Nyilvántartási Rendszer adatai, valamint – a helyi önkormányzati közfoglalkoztatás kivételével – a jegyző igazolása alapján.

A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez társadalombiztosítási- és nyugellátásra (táppénz, nyugdíj). Ennek megfelelően – a munkabérhez hasonlóan – a **közfoglalkoztatási bért is terhelik a következő levonások.**

- személyi jövedelemadó (16%)
- nyugdíjjárulék (10%)
- egészségbiztosítási járulék (7%)
- munkaerő-piaci járulék (1,5%)

A közfoglalkoztatás támogatása:

A közfoglalkoztatási támogatások típusait és a támogatások igénybevételeire vonatkozó szabályokat a *közfoglalkoztatásokhoz nyújtható támogatásokról* szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet tartalmazza.

Munkaerő-piaci célcsoport:

- munkaügyi kirendeltségen regisztrált álláskereső – FHT-ban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső –, valamint

- a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek.

A munkaerő-piaci célcsoport foglalkoztatásához a következő formákban nyújtható támogatás:

- rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása (legfeljebb 4 hónap időtartam, napi 4 órás munkaidő),
- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (legfeljebb 11 hónap időtartam, napi 6-8 órás munkaidő),
- országos közfoglalkoztatási program támogatása (legfeljebb 11 hónap időtartam, napi 8 órás munkaidő),
- mintaprogram támogatása (legfeljebb 11 hónap időtartam, napi 8 órás munkaidő),
- közfoglalkoztatás mobilitását szolgáló támogatás (legalább 60 nap, legfeljebb 11 hónap időtartam),
- vállalkozás részére foglalkoztatást helyettesítő támogatásban vagy rehabilitációs ellátásban részesülő személy foglalkoztatásához nyújtható támogatás.

A közfoglalkoztatási jogviszonyok legfeljebb 11 hónap időtartamúak lehetnek, amelybe bele kell számítani az azonos naptári évben már közfoglalkoztatásban töltött időtartamot.

A közfoglalkoztatásért felelős miniszter egyedi döntésével engedélyezett, az általánostól eltérő támogatási időszak (naptári éven átnyúló és/vagy 11 hónapnál hosszabb idő) alatt megvalósuló közfoglalkoztatási programok esetében a határozott idejű közfoglalkoztatási jogviszonyok hossza igazodhat a program hosszához, ez esetben az összeszámlálás szabályait sem kell alkalmazni.

A rövid és hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, az országos közfoglalkoztatási program, valamint a mintaprogram esetén támogatás nyújtható:

- bérköltséghez (közfoglalkoztatási bér, közfoglalkoztatási garantált bér, teljesítménybér, illetve vállalkozás esetében munkabér) és az ahhoz kapcsolódó szociális hozzájárulási adóhoz, valamint
- közvetlen költségekhez, illetve speciális esetekben a szervezési költséghez a jogszabály által meghatározott mértékben.

A mintaprogramok, illetve a mintaprogramra épülő további közfoglalkoztatási programok esetében az alábbi beruházási, illetve dologi költségek elszámolására van lehetőség:

Beruházási költség:

1. Beruházási költségek és kiadások:

- ingatlan megvásárlása (kizárólag a közfoglalkoztatásért felelős miniszter hozzájárulásával),
- olyan forgóeszközök megvásárlása, amelyek rendeltetésüknek megfelelően elhasználatra kerülnek (vetőmag, üzemanyag, építési anyagok, hízóállatok stb.),
- munkaeszközök nem minősülő befektetett eszközök (tenyészállat, ingatlan vagy más tárgyi eszköz tartozéka) vásárlása, pénzügyi lízingje,
- az a)-c) pontban foglalt tárgyi eszközök üzembe helyezésének, használatba vételének, bővítésének költségei,
- az a)-c) pontban foglalt tárgyi eszközök beszerzésével, előállításával, üzembe helyezésével, használatba vételével kapcsolatban felmerült költségek (tervezési díj, szállítási költség, a beszerzéshez közvetlenül kapcsolódó vállalkozási díj – különösen, ha jogszabály írja elő szakember közreműködését /pl. gáz vagy

elektromos hálózat szerelés/, vagy a szavatossági jogok/, vagy a garanciális jogok gyakorlásának feltétele a szakember által történő üzembe helyezés),

2. 200 000 Ft, vagy azt meghaladó egyedi értékű tárgyi eszközök:

- a munkavégzéshez nélkülözhetetlen nagy értékű munkaeszközök (minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak vagy azzal összefüggésben használnak).

Dologi (közvetlen) költség:

1. Foglalkozás-egészségügyi vizsgálat térítési díja.
2. Munka- és védőruházat, egyéni védőeszköz (függetlenül attól, hogy megvásárolják, bérlik, vagy lízingelik).
3. Utazási költségtérítés.
4. Munkásszállítás költsége:
 - munkásszállításhoz használt jármű (függetlenül attól, hogy megvásárolják, bérlik, vagy lízingelik),
 - munkásszállításhoz használt jármű üzemeltetésének költsége (ideértve: vezető bére, üzemanyag, szervízelés stb.).
5. A munkavégzéshez nélkülözhetetlen kis értékű munkaeszközök (minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak vagy azzal összefüggésben használnak, függetlenül attól, hogy megvásárolják, bérlik, vagy lízingelik).

Közfoglalkoztatási támogatás kérelemre nyújtható. A kérelmet a közfoglalkoztatónak a tervezett közfoglalkoztatás helye szerint illetékes munkaügyi központhoz, több munkaügyi központ illetékességi területén megvalósuló közfoglalkoztatás esetén a közfoglalkoztató székhelye szerint illetékes munkaügyi központhoz kell benyújtani. A támogatásról hozott döntés alapján a járási hivatal járási munkaügyi kirendeltsége, illetve országos közfoglalkoztatási program esetén a munkaügyi központ hatósági szerződést köt a kérelmezővel (támogatottal). A közfoglalkoztató kérelmére a jogszabályban meghatározott mértékű előleg folyósítható.

II.3.3. Közfoglalkoztatásba bevont célcsoport

A közfoglalkoztatási programokba bevonható célcsoport egyik legfőbb problémája, a családokban gyakori többgenerációs munkanélküliség. A több hónapja munkanélküli családok bevétele a szociális támogatás (FHT), esetleges alkalmi munkák, vagy a „feketemunka” biztosítja. Komoly probléma, hogy a munkanélküliek nem kapnak elengedő motivációt a munkahelykereséshez.

A zalaegerszegi járás településeinek nagy része önhibáján kívül gazdasági és társadalmi szempontból hátrányos helyzetű. Ezen településeken természetesen az említett tartós munkanélküliek aránya is közel duplája a térségi átlagnak. A lakosság több mint fele nyugdíjas, közülük is legalább az egyhatodik házi gondozást – illetve gondoskodást (favágás, bevásárlás, kaszálás stb.) igényelne. **A térségen belüli egyes településeknek más-más sajátos munkaerő piaci problémái vannak, ezek közül kiemelkedő:**

- többszörösen mentálisan sérült, 45 év feletti, munkaképes korú lakosság sem Zalaegerszegen, sem helyben nem talál foglalkoztatási lehetőséget.
- Az ún. zsáktelepüléseken és település részeken a napi két, jó esetben 4 buszjárat miatt a gépjárművel nem rendelkező, kevésbé képzett munkaerő nem tud eljutni a településén kívül eső munkahelyre

- A sokgyermekes családokból az anyák szintén nem tudnak lakóhelyüktől távoli munkavégzési helyszínekre eljutni.
- Helyi vállalkozások zöme mezőgazdasági jellegű, ahol csak szezonális munkát tudnak biztosítani
- Megszűntek a mikro térségekben azok a potenciális foglalkoztatók (Faipari szövetkezet, termelőszövetkezetek, állattartó telepek) akik az alulképzett munkaerőt foglalkoztatták
- A munkanélküliek „röghöz kötöttsége” is nagy problémát jelent, mivel zömük nem megy el más városokba dolgozni még akkor sem, ha a lakhatás, vagy a napi utaztatás megoldott (pl. Sárvárra, Nagykanizsára)

A járásban eddig futó korábbi közmunkaprogramok és az új típusú közfoglalkoztatási programok sikere, a munkavállalók munkához való viszonyának átalakulása, a folyamatos képzés és ellenőrzés, bebizonyította, hogy **a rövid ideig tartó, de biztos munkalehetőség is pozitív hatással van a munkaerőpiacról kiszorult tartós munkanélkülieknél, javul mentális és szociális helyzetük, növekszik jövedelmezőségük, és tájékozottabbak lesznek a munka világáról.**

A programok egyik fontos társadalmi haszna a településeken, a célirányos kommunikáció a lakossággal és a civil szervezetekkel annak érdekében, hogy a tartósan munka nélkül lévők, szociális segélyezetteket segítsenek bevonni a közfeladatok ellátásába. Ez a munka a közös és eredményes együttműködés alapjait teremti meg. Kialakul egy munkakapcsolat, mely a szervezetek közötti társadalmi bázist erősítheti.

II.4. Közfoglalkoztatottak számának alakulása

2013 évtől a közfoglalkoztatási programok elindítása nagymértékben befolyásolta a hátrányos helyzetű, tartós munkanélküliek, segélyezettek munkaerőpiaci reintegrációját. A program célja a munkára ösztönzés, a munkanélküliek visszavezetése a munka világába, az elsődleges munkaerő piacon való aktív megélhetésre.

Elemzésünkben összehasonlítottuk az országos (4.sz. táblázat), a Zala megyei (5.sz. táblázat), valamint a Zalaegerszegi járás (6.sz. táblázat) adatait, amelyek a 2013-2014. években a közfoglalkoztatottak számának alakulásába nyerne betekintést. A 2015. első 4 havi adataiból pedig már következtetni tudunk a 2015. évi közfoglalkoztatotti létszámra is.

A 4. sz. táblázat azt mutatja, hogy a közfoglalkoztatási programok koncentrált elindítását követően Magyarországon 2013. évben 126.668 fő, 2014. évben már 178.852 fő, 2015. első négy hónapjában 173.232 fő vett részt. A létszám alakulása egyértelműen növekvő tendenciát mutat.

4.sz. táblázat: Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma Magyarországon

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma Magyarországon	2013. év	2014. év	2015. 01-04.hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	33 930	88 640	72 444
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	25 829	30 925	25 856
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen:	66 909	59 286	74 932
-- Mezőgazdaság	18 488	31 041	31 411
-- Belvízelvezetés	15 122	4 914	9 016
-- Mezőgazdasági földutak karbantartása	8 967	2 951	5 855
-- Bio- és megújuló energiafelhasználás	577	58	1 167
-- Belterületi közutak karbantartása	8 751	3 780	9 013
-- Illegális hulladéklerakók felszámolása	3 621	1 380	2 831
-- Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás	10 138	12 516	7 363
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	1 102	2 613	8 276
Mindösszesen:	126 668	178 852	173 232
Közfoglalkoztatási mutató	1,82%	2,59%	2,51%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	284 797	233 679	228 162
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	58 453	56 376	62 849
Foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	184 374	132 390	139 346
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	527 623	422 445	430 357

Forrás: Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási Portál, 2015.06.24.

<http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

Ha az 5.sz. táblázatban a Zala megyei adatokat vizsgáljuk látható, hogy míg 2013-ban 2683 fő került valamely közfoglalkoztatási programba, addig 2014-ben már 4049 fő, de 2015. első négy hónapjában is már több mint 2013-ban, vagy 2014-ben, áprilisig összesen 4102 fő.

5.sz. táblázat: Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma Zala megyében

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma Zala megyében	2013. év	2014. év	2015. 01-04.hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	697	2 010	1 499
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	1 013	1 129	1 168
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen:	972	910	1 435
-- Mezőgazdaság	216	509	623
-- Belvízelvezetés	164	44	133
-- Mezőgazdasági földutak karbantartása	205	61	150
-- Bio- és megújuló energiafelhasználás	-	-	7
-- Belterületi közutak karbantartása	224	50	149
-- Illegális hulladéklerakók felszámolása	36	5	20
-- Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás	69	133	51
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	58	108	303
Mindösszesen:	2 683	4 049	4 102
Közfoglalkoztatási mutató	1,34%	2,04%	2,07%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	9 010	6 796	6 498
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	2 439	1 957	2 302
Foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	4 795	3 487	3 465
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	16 244	12 240	12 265

Forrás: Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási Portál, 2015.06.24.

<http://kozfoglalkoztatasi.bm.hu/>

A 6.sz. táblázat adatai szerint a zalaegerszegi járásban is növekedést mutat a közfoglalkoztatotti létszám alakulása. 2013-ban 558 fő, 2014-ben 978 fő, míg 2015. 01-04. hónapokban már 1034 fő dolgozik közfoglalkoztatottként a másodlagos munkaerőpiacon.

6.sz. táblázat: Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma a Zalaegerszegi járásban

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma a Zalaegerszegi járásban	2013. év	2014. év	2015. 01-04.hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	220	530	457
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	251	328	359
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen:	86	120	218
-- Mezőgazdaság	27	62	74
-- Belvízelvezetés	12	1	12
-- Mezőgazdasági földutak karbantartása	21	4	20

-- Bio- és megújuló energiafelhasználás	-	-	-
-- Belterületi közutak karbantartása	16	5	20
-- Illegális hulladéklerakók felszámolása	0	-	1
-- Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás	7	24	2
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	3	23	88
Mindösszesen:	558	978	1 034
Közfoglalkoztatási mutató	0,77%	1,36%	1,44%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	3 586	2 511	2 113
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	920	618	636
Foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	1 215	967	836
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	5 721	4 097	3 585

Forrás: Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási Portál, 2015.06.24.

<http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

Ha azt vizsgáljuk, hogy a közfoglalkoztatotti létszám az összes regisztrált álláskereső arányában hogyan oszlik meg, akkor elmondható, hogy 2013-ban Magyarországon 527.623 fő volt regisztrált álláskereső, ebből 126.668 fő közfoglalkoztatást vállalt, ez 24 %-os arányt jelent. 2014-ben a 422.445 fő regisztrált álláskeresőből 178.852 fő volt közfoglalkoztatott, ez az arány 42,3 %. 2015. első négy hónapjában a regisztrált álláskeresők száma Magyarországon 430.357 fő, ebből 173.232 fő közfoglalkoztatott, azaz már az első négy hónapban is 40,25 %.

Ha ugyanezt az adatot Zala megyében vizsgáljuk meg, akkor 2013-ban a regisztrált álláskeresők számához – 16.244 fő – viszonyítva a közfoglalkoztatotti létszám 2683 fő, azaz 16,5 %. 2014-ben a 12.240 fő regisztrált álláskeresőből 4049 fő közfoglalkoztatott, azaz 33 %. 2015. első négy hónapjában a 12.265 fő regisztrált álláskeresőből 4102 fő közfoglalkoztatási programban vesz részt, ez összesen 33,44 %.

A Zalaegerszegi járásban 2013-ban 5721 fő regisztrált álláskeresőt mutattak ki, ebből 558 fő közfoglalkoztatásban vett részt, azaz 9,7 %. 2014-ben az összes regisztrált álláskereső 4097 fő, ebből 978 fő a közfoglalkoztatott, 23,87 %, míg 2015. első négy hónapjában a 3585 fő regisztrált álláskeresőből 1034 fő közfoglalkoztatásban vesz részt, azaz 28,8 %.

Megállapítható, hogy mind országos, mind megyei, mind járási szinten az összes regisztrált álláskeresőből a közfoglalkoztatásban résztvevők aránya folyamatosan növekszik.

Ha az idei év első négy hónapját vizsgáljuk meg, egyértelműen növekedést mutat a közfoglalkoztatásban résztvevők aránya, ugyanez elmondható a zalaegerszegi járás adatairól is, ha az országos átlaghoz viszonyítjuk. Az összes 2015. 01-04. havi regisztrált álláskereső Magyarországon 430.357 fő, ebből a zalaegerszegi járásban 3585 fő, azaz 0,83 %. A közfoglalkoztatottak száma Magyarországon ezen időszakban 173.232 fő, a zalaegerszegi járásban 1034 fő, azaz az országos adat 0,59 %-a.

A zalaegerszegi járásban a közfoglalkoztatási programok közül is a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása a jellemző, ezen programban 2013-ban 220 fő, 2014-ben már 530 fő dolgozott, míg 2015. első négy hónapjában is már 457 fő kapott ezen

program keretében állást. **Az országos közfoglalkoztatási programok is népszerűek a zalaegerszegi járás területén,** ezen programban 2013-ban 251 fő, 2014-ben 328 fő, míg 2015. első négy hónapjában már 359 fő dolgozik. **A járási startmunka mintaprogramokban tevékenykedők száma is emelkedést mutat.** 2013-ban 86 fő, 2014-ben 120 fő, míg 2015. első négy hónapjában már 218 fő kapott így állást. **A startmunka programokban elsősorban a mezőgazdasági mintaprogramokban dolgozók aránya magas, akik elsődlegesen valamilyen zöldség, gyümölcsstermesztéssel foglalkoznak.**

Az FHT-sok számának alakulását vizsgáltuk meg. A zalaegerszegi járást összevetve a Zala megyei mutatókkal elmondható a csökkenés: Zala megyében 2013-ban 4795 fő, 2014-ben 3487 fő, 2015. első négy hónapjában 3465 fő az FHT-s, a járásban 2013-ban 1215 fő, 2014-ben 967 fő, 2015. első négy hónapjában 836 fő FHT-s került regisztrálásra. **Tekintettel arra, hogy a közfoglalkoztatási programokban elsődlegesen a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket vonják be az önkormányzatok, így ezen célcsoport száma folyamatos csökkenést mutat.**

II.5. Álláskeresők kérdőíves felmérésének tapasztalatai

Kérdőíves felmérés a zalaegerszegi járásban – közfoglalkoztatottak, álláskeresők körében

A kérdőíves felmérés során 494 fő álláskereső személyt kérdeztünk meg.

II.5.1. Csoportképző kérdések elemzése

Az Életút Interjú első blokkjában csoportképző kérdésekkel kaptunk választ az összes válaszadó neme, életkora, lakhelye, családi állapota, háztartásában együttélők száma, lakáshelyzete, jövedelme, hátrányos helyzete, iskolai végzettsége és álláskeresői időtartama szerinti aránya.

A válaszadók: **53,6 %-a nő** (265 fő), **46,4 %-a férfi** (229 fő).

A 494 fő megkérdezett álláskeresőből 362 fő **községekben (73,3%)** és 132 fő **városban él (26,7 %)**. Tehát nagyobb arányban a kistelepülési problémákkal szembesülünk.

A 494 fő megkérdezettből 491 válaszadó jelölte meg életkorát. A válaszadók aktív korú, 20-62 év közöttiek. A korcsoportok szerinti bontást mutatja a 7. sz. táblázat, amelyből látható, hogy **a válaszadók között a legmagasabb a munkanélküliséggel leginkább érintett korosztály, a 36-45 év közötti középkorúak aránya (36,1%)**. A 45 év felettiek aránya is rendkívül magas (41,5%). A 60 éves nyugdíj előtt állók mindössze 12-en voltak. Megállapítható, hogy az 55 év felettiek, - akik már nem, vagy csak nehezen tudnak újra elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon - szintén nagyobb arányban képviseltetik magukat (16%).

7.sz. táblázat: Megkérdezettek életkora

Megkérdezettek életkora (év)	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
20-25	24	4,9
26-35	86	17,5
36-45	177	36,1
46-55	125	25,5
56-60	67	13,6
61-62	12	2,4
Összesen	491	100

Forrás: Saját kutatási adatok, saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A 494 megkérdezett munkanélküli személyből 491 fő válaszolt a családi állapot megjelölése kérdésre. Kutatásunkban 212 fő (43,2%) nőtlen vagy hajadon, 189 fő (38,5 %) nős vagy férjezett, magas az elváltak aránya is 76 fő (15,5%), ahogy az 8. sz. tábla is mutatja. Özvegy 14 fő (2,9 %). **Megállapítható, hogy magas azon munkanélküli személyek aránya, akik**

feltételezhetően egyedülállóak, és nincs olyan családi motivációjuk ezáltal, amely a tartós munkavállalást ösztönözné.

8.sz. táblázat: Megkérdezettek családi állapota

Megkérdezettek családi állapota	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Nőtlen/hajadon	212	43,2
Nős/férjezett	189	38,5
Elvált	76	15,5
Özvegy	14	2,9
Összesen	491	100

Forrás: Saját kutatási adatok, saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A megkérdezett 494 fő közül 492 fő adott választ arra a kérdésre, hogy kivel él együtt. A 9.sz. táblázat adatai alapján 248 fő (50,4 %) házasságban vagy élettársával él együtt. Magas az aránya az egyedül élők számának is, 140 fő (28,5%), de a szüleivel együtt élők aránya is 90 fő (18,3 %). A megkérdezettek közül 14 fő jelezte, hogy hajléktalan, ez a szám az összes megkérdezett 2,8%-át jelenti.

9.sz. táblázat: Megkérdezettek együttélési formái

Együttélési forma	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Szüleivel él	90	18,3
Házasságban/élettársával él	248	50,4
Egyedül él	140	28,5
Hajléktalan	14	2,8
Összesen	492	100

Forrás: Saját kutatási adatok, saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Keresztábrák elemzésével összevetettük a megkérdezettek nemét az együttélési formákkal. A 10.sz. táblázat alapján megállapítható, hogy az összes válaszadó - 492 fő - közül a legtöbb férfi - 96 fő (42,1 %) és a legtöbb nő is 152 fő (57,6 %) házasságban vagy élettársi kapcsolatban él. Ez követi azon személyek aránya, akik egyedül élnek, férfiak esetében magasabb ez az arány, 81 fő (35,5 %), nőknél 59 fő (22,3 %).

10.sz.táblázat: Együttélési forma válaszadók neme szerint

k1_1 * k1_5 Crosstabulation

Megkérdezettek neme	Együttélési forma				
	Szüleivel él	Házas-/élettársával él	Egyedül él	Hajléktalan	Összesen
Férfi (fő)	45	96	81	6	228
Százalékos megoszlás sorok szerint	19,70%	42,10%	35,50%	2,60%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	50,00%	38,70%	57,90%	42,90%	46,30%
Nő (fő)	45	152	59	8	264
Százalékos megoszlás sorok szerint	17,00%	57,60%	22,30%	3,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	50,00%	61,30%	42,10%	57,10%	53,70%
Összesen (fő)	90	248	140	14	492
Százalékos megoszlás sorok szerint	18,30%	50,40%	28,50%	2,80%	100,00%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Kutatásunk során feltártuk, hogy a válaszadók 28%-a egyedül él. Az egyedül élők 58%-a férfi, 42%-a nő. Figyelemre méltó adat, hogy az összes megkérdezett 2,8%-a hajléktalan, akik között több a nő (57%), mint a férfi (43%).

A 494 fő megkérdezettből 478 fő válaszolt arra a kérdésünkre, amelyben a háztartásban együtt élők számát kérdeztük meg. A 11. sz táblázat adatai alapján sajnos a legmagasabb arányban, 131 fő (27,4 %) egyedül él, 121 fő jelölte, hogy 2 fő él a háztartásban (25,3%). 96 főnél (20,1%) 3 fős, 70 főnél (14,6%) 4 fős a háztartás. 60 főnél 5 vagy több fős egy háztartás, amely a megkérdezetteknek alig több mint 1%-a. **Tehát a megkérdezett közfoglalkoztatottak nagyrészt nem a nagycsaládos, többszörösen hátrányos háztartásokból érkeztek.**

11.sz. táblázat: A háztartásban együtt élők száma

A háztartásban együtt élők száma (fő)	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
1	131	27,4
2	121	25,3
3	96	20,1
4	70	14,6
5	40	8,4
6	13	2,7
7	3	0,6
9	3	0,6
10	1	0,2
Összesen	478	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A megkérdezett 494 fő közül 486 fő válaszolt arra a kérdésre, mely szerint él e a háztartásban 16 év alatti eltartott gyermek. A 12.sz. táblázat alátámasztja, hogy a válaszadók közül 369 főnél (75,9%) nincs 16 év alatti gyermek, 63 főnél (13%) 1 eltartott kiskorú gyermek van, 41 főnél (8,4%) két gyermek, 13 fővel él 3 vagy több kiskorú, 16 év alatti eltartott gyermek egy háztartásban. **Ezek a számok alátámasztják korábbi megállapításunkat, miszerint a járásban megkérdezett közfoglalkoztatottnál nem jellemző a sokgyermekes nagycsaládos életforma.**

12. sz. táblázat: A háztartásban 16 év alatti eltartott gyermekek száma

16 év alatti eltartott gyermekek száma (fő)	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
0	369	75,9
1	63	13
2	41	8,4
3	9	1,9
5	1	0,2
7	3	0,6
Összesen	486	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A megkérdezett 494 fő közül 440 fő válaszolt a lakáshelyzetére. A 13.sz. táblázat alapján megállapítható, hogy a válaszadók legnagyobb számban - 347 fő (78,9%) családi házban él, 57 fő (13%) társasházban, társasházi lakásban 36 fő (8,2%) él. Ez az arány következik abból is, hogy a megkérdezettek nagy része vidéken él, ahol nem jellemző a társasházi lakhatási forma.

13.sz. táblázat: Megkérdezettek lakáshelyzete

Ingatlan jellege	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Társasház	57	13
Társasházi lakás	36	8,2
Családi ház	347	78,9
Összesen	440	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A 494 megkérdezettből 425 fő válaszolt az ingatlana tulajdonviszonyaira vonatkozó kérdésre. A 14. sz. táblázat alapján a többség, 287 fő (67,5%) saját tulajdonú ingatlanban él, 83 fő (19,5%) részben saját tulajdonú ingatlanban, 37 fő (8,7%) önkormányzati ingatlanban él. A bérelt ingatlanban (albérlet) élők aránya alacsony, 18 fő (4,2%), amely szintén abból adódhat, hogy a községekben kevésbé jellemző az albérleti forma.

14. sz. táblázat: Megkérdezettek lakásának tulajdonviszonyai

Ingatlan tulajdonviszonya	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Saját tulajdonú	287	67,5
Részben saját tulajdonú	83	19,5
Önkormányzati tulajdonú	37	8,7
Bérelt	18	4,2
Összesen	425	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A 494 fő megkérdezettből 472 fő válaszolt a jövedelmi viszonyaira. A 15.sz. táblázatunk alapján 250 fő (53%) háztartásában mindössze 1 fő rendelkezik rendszeres keresettel, 149 főnél (31,6%) nem rendelkezik a család/és vagy egyén rendszeres jövedelemmel, 58 fő (12,3%) nyilatkozott úgy, hogy 2 fő kereső van a családban, 14 fő esetében (3%) 3 fő rendszeres jövedelmű él együtt a családban. **Kutatásunk eredményeként megállapítható, hogy a megkérdezett közfoglalkoztatottak több mint fele egyedüli kereső a családban, ebben az esetben ő biztosítja a család megélhetését. A válaszadók egyharmada pedig olyan családban/egyedül él, ahol nincs rendszeres kereső.**

15. sz. táblázat: Megkérdezettek jövedelmi helyzete

Rendszeres keresettel rendelkezők száma a háztartásban (fő)	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
0	149	31,6
1	250	53
2	58	12,3
3	14	3
4	1	0,2
Összesen	472	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A megkérdezett 494 fő közül 450 fő válaszolt a segéllyel kapcsolatos kérdésre. A 16. sz. táblázat alapján 250 fő (55,6%) családjában 1 fő rendszeres segélyben részesül, 168 főnél (37,3%) nincs segélyes a háztartásban, 29 főnél (6,4 %) 2 fő segélyes van a háztartásban. Mindössze 2 válaszadónál 3 fő kap segélyt. **Megállapíthatjuk, hogy a válaszadók legnagyobb részénél (55,6%) az 1 fő segélyes a jellemző a háztartásban.**

16. sz. táblázat: Segélyben részesülők a háztartásban

Rendszeres segélyben részesülők száma a háztartásban (fő)	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
0	168	37,3
1	250	55,6
2	29	6,4

3	2	0,4
4	1	0,2
Összesen	450	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A megkérdezettek közül a jövedelmi helyzet összecszerúségére vonatkozóan 494 főből 403 fő válaszolt. Ennek alapján megállapítható, hogy a legtöbb család átlagos 1 főre jutó jövedelme 22.800,- Ft – 79 fő válasza alapján, ez az összes választ adó 19,6 %-a. Ez az összeg a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegével egyezik meg. 13,6 %, 55 fő válasza szerint 50.000,- Ft az átlagos jövedelem. A többi válaszadó eltérő, azonban minimális arányt képviselő választ adott.

A 494 fő kérdőíves felmérésbe vont egyén közül 491 fő válaszolt a hátrányos helyzetének jellegére. A 17. sz. táblázat alapján 137 fő (27,9 %) a várostól távoli lakóhelyben látja a problémát, 57 fő (11,6 %) egészségügyi állapota miatt hátrányos helyzetű, 39 fő (7,9%) a rossz közlekedési viszonyok miatt szenved hátrányt. 2 fő (0,4 %) érzi hátrányosan magát a szenvedélybetegsége miatt. **Legtöbbben a hátrányos helyzet jellegénél adott kérdésre tehát a válaszadók 50,5 %-a azt válaszolta, hogy nincs ilyen helyzetben.**

17. sz. táblázat: A megkérdezettek hátrányos helyzetének jellege

Hátrányos helyzet jellege	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Nem releváns	248	50,5
Várostól távoli lakóhely	137	27,9
Hátrányos helyzetű település	8	1,6
Rossz közlekedési viszonyok	39	7,9
Munkavállalást nehezítő/kizáró egészségügyi állapot vagy egyéb	57	11,6
Szenvedélybetegség	2	0,4

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A 494 fő megkérdezettből 492 fő adta meg iskolai végzettségét. A 18. sz. táblázat alapján 260 fő (52,8%) középfokú, vagy szakmunkás vagy szakközépiskolát végzett, 198 fő (40,2 %) alacsony, 8 általános iskolát végzett, míg 22 fő (4,5%) nem fejezte be az általános iskolát, és alacsony 12 fő (2,4%) azoknak az aránya, akik felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. **A közfoglalkoztatottak közül legtöbben (52,8%) tehát középfokú végzettséggel rendelkeznek.**

18. sz. táblázat: Megkérdezettek iskolai végzettsége

Iskolai végzettség	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Nem fejezte be az általános iskolát	22	4,5

Alapfokú (8 általános)	198	40,2
Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	260	52,8
Felsőfokú (főiskola, egyetem)	12	2,4
Összesen	492	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A 494 megkérdezettből 481 fő jelölte meg, hogy mióta munkanélküli, álláskereső. A 19. sz. táblázat alapján **magas azoknak az aránya (109 fő - 22,7 %), akik több mint fél éve munkanélküliek.** 97 fő (20,2 %) pár hónapja, de jelentős - 92 fő, (19,1%) azoknak a száma, akik 2-3 éve munkanélküliek, valamint 82 fő (17%) akik 4-5 éve, és 75 fő (15,6%) akik egy éve keresnek megfelelő állást. 5-10 éve 20 fő (4,2%) keres állást, zömmel idősebb korosztály, akik a gyárbezárásokkal lettek munkanélküliek. 6 (1,2%) fő nyilatkozott úgy, hogy nem volt még bejelentett állása. **Kutatásunk alapján megállapítható, hogy az egy éven túli tartósan munkanélküli személyek aránya a teljes sokasághoz képest jelentős, 56 %, tehát a válaszadók több mint fele minimum egy éve nem talál állást, azaz tartósan munkanélküli.**

19.sz. táblázat: Munkanélküliség időtartama

Mióta munkanélküli, álláskereső?	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Pár hónapja	97	20,2
Több, mint fél éve	109	22,7
Kb. egy éve	75	15,6
2-3 éve	92	19,1
4-5 éve	82	17
5-10 éve	20	4,2
Még nem volt bejelentett állása	6	1,2
Összesen	481	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A 20. sz. táblázatban keresztábra elemzéssel összevetettük a magukat valamely szempontból hátrányos helyzetűnek valló egyéneket azzal a ténnyel, hogy milyen időintervallum óta álláskereső. A vidéken élők közül 41 fő (29,9 %) 4-5 éve, 27 fő (19,7%) több mint fél éve, 23 fő (16,8 %) pár hónapja munkanélküli. Másik nagy probléma a munkavállalás során az egészségi állapot, ennek alapján 26 fő (45,6 %) már 5-10 éve nem talál megfelelő állást, 14 fő (24,6 %) pár hónapja küzd a munkanélküliséggel egészségi korlátai miatt. A rossz közlekedési viszonyok miatt pár hónapja munkanélküliek száma 12 fő (30,8 %), és a több mint fél éve munkanélküliek száma is 12 fő (30,8 %), ez összefüggést mutat a vidéki lakóhellyel. **Kutatási adataink alapján tehát megállapítható, hogy a várostól távol lakók szenvednek a legnagyobb hátrányt a munkaerőpiacon. A várostól távoli községekben élő álláskeresők 30%-a már 4-5 éve nem talál állást. A rossz egészségügyi állapotukat hátrányként megjelölők 32%-a is már 4-5 éve munkanélküli. Az 5-10 éve munkanélküliek 55%-a is a várostól távoli lakóhelyet jelölte meg elsődleges hátrányként.**

20. sz. táblázat Hátrányos helyzet összefüggése a munkanélküliség időtartamával
k1_8 * k1_10 Crosstabulation

Hátrányos helyzet jellege	Mióta munkanélküli, álláskereső?							Összesen
	Pár hónapja	Több, mint fél éve	Kb. egy éve	2-3 éve	4-5 éve	5-10 éve	Még nem volt bejelentett állásom	
Nem releváns	46	64	42	59	12	7	5	235
Százalékos megoszlás sorok szerint	19,60%	27,20%	17,90%	25,10%	5,10%	3,00%	2,10%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	47,40%	59,80%	56,00%	64,10%	14,80%	35,00%	83,30%	49,20%
Várostól távoli lakóhely	23	27	17	18	41	11	0	137
Százalékos megoszlás sorok szerint	16,80%	19,70%	12,40%	13,10%	29,90%	8,00%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	23,70%	25,20%	22,70%	19,60%	50,60%	55,00%	0,00%	28,70%
Hátrányos helyzetű település	2	0	2	1	0	2	1	8
Százalékos megoszlás sorok szerint	25,00%	0,00%	25,00%	12,50%	0,00%	25,00%	12,50%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	2,10%	0,00%	2,70%	1,10%	0,00%	10,00%	16,70%	1,70%
Rossz közlekedési viszonyok	12	12	5	10	0	0	0	39
Százalékos megoszlás sorok szerint	30,80%	30,80%	12,80%	25,60%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	12,40%	11,20%	6,70%	10,90%	0,00%	0,00%	0,00%	8,20%
Munkavállalást nehezítő/kizáró egészségügyi állapot	14	4	9	4	26	0	0	57
Százalékos megoszlás sorok szerint	24,60%	7,00%	15,80%	7,00%	45,60%	0,00%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	14,40%	3,70%	12,00%	4,30%	32,10%	0,00%	0,00%	11,90%
Szenvedélybetegség	0	0	0	0	2	0	0	2
Százalékos megoszlás sorok szerint	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,50%	0,00%	0,00%	0,40%
Összesen	97	107	75	92	81	20	6	478
Százalékos megoszlás sorok szerint	20,30%	22,40%	15,70%	19,20%	16,90%	4,20%	1,30%	100,00%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Keresztábra elemzéssel összefüggést kerestünk a munkanélküliség időintervalluma és az iskolai végzettség között. A 21. sz. táblázat alapján a legnagyobb arányban a szakmunkás vagy középfokú végzettséggel rendelkezők érintettek a munkanélküliségben az alábbiak szerint: 72 fő (27,9%) több, mint fél éve, 58 fő (22,5 %) 2-3 éve, 56 fő (21,7 %) pár hónapja, 35 fő (13,6 %) több mint egy éve, 31 fő (12 %) 4-5 éve munkanélküli. Az alapfokú, 8 általános iskolát végzettek közül 49 fő (26,2%) 4-5 éve, 34 fő (18,2%) több mint fél éve munkanélküli. azonban kevés az a szám(13 fő), akik 5-10 éve munkanélküliek, ez persze azért is alakul így, mert a közfoglalkoztatási programokban dolgoznak ezen egyének jelenleg, ahogy azok is, akik nem fejezték be az általános iskolát. Köztük is a legtöbben – 9 fő (40,9%) - csak pár hónapja munkanélküliek. Elemzésünkben látható, hogy az 5-10 éve munkanélküli személyek legnagyobb része (65%) 8 általános végzettségű, 30%-uk pedig középfokú végzettségű. A 4-5 éve munkanélküli személyek között is a 8 általános végzettségűek vannak legtöbben (59,8%), majd őket követik a középfokú végzettségűek 37,8%-kal. Akik nem fejezték be az általános iskolát a teljes sokaságnak is csak 4,5 %-át teszik ki, ezért az eredményeket ez a csoport nem befolyásolja.

Az eredményeink alapján kimutattuk, hogy az alapfokú végzettségű munkavállalók legnagyobb része (26,25 %) 4-5 éve munkanélküli, összességében pedig 69 %-uk egy éven túli álláskereső. A középfokú végzettségűek legnagyobb része (27,9%) fél és egy év közötti ideje álláskereső, összességében pedig 50,4%-uk egy éven túli álláskereső. A felsőfokú végzettségűek legnagyobb része (66,7%) csupán pár hónapja álláskereső, összességében pedig 50%-uk egy éven túli álláskereső. Azok, akik nem fejezték be az általános iskolát legtöbben (40,9%) csupán pár hónapja munkanélküliek, amely a közfoglalkoztatási programokban való folyamatos részvételükre utal. Kutatásunkban feltártuk tehát, hogy a zalaegerszegi járásban van összefüggés az iskolai végzettség és az álláskereső időtartama között: a válaszadók között minél magasabb végzettségű az egyén, annál korábban kerül vissza a munka világába.

21.sz. táblázat: Iskolai végzettség összefüggése az álláskereső időtartamával

k1_9 * k1_10 Crosstabulation

Megkérdezettek iskolai végzettsége	Mióta munkanélküli, álláskereső?							Összesen
	Pár hónapja	Több mint fél éve	Kb. egy éve	2-3 éve	4-5 éve	5-10 éve	Még nem volt bejelentett állásom	
Nem fejezte be az általános iskolát	9	2	5	3	2	1	0	22
Százalékos megoszlás sorok szerint	40,90%	9,10%	22,70%	13,60%	9,10%	4,50%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	9,30%	1,80%	6,70%	3,30%	2,40%	5,00%	0,00%	4,60%
Alapfokú (8 általános)	24	34	33	28	49	13	6	187
Százalékos megoszlás sorok szerint	12,80%	18,20%	17,60%	15,00%	26,20%	7,00%	3,20%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	24,70%	31,20%	44,00%	31,10%	59,80%	65,00%	100,00%	39,00%
Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	56	72	35	58	31	6	0	258

Százalékos megoszlás sorok szerint	21,70%	27,90%	13,60%	22,50%	12,00%	2,30%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	57,70%	66,10%	46,70%	64,40%	37,80%	30,00%	0,00%	53,90%
Felsőfokú (főiskola, egyetem)	8	1	2	1	0	0	0	12
Százalékos megoszlás sorok szerint	66,70%	8,30%	16,70%	8,30%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	8,20%	0,90%	2,70%	1,10%	0,00%	0,00%	0,00%	2,50%
Összesen	97	109	75	90	82	20	6	479
Százalékos megoszlás sorok szerint	20,30%	22,80%	15,70%	18,80%	17,10%	4,20%	1,30%	100,00%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

II.5.2. Családi háttér, iskolai tanulmányok elemzése

Az Életút Interjú második blokkjában a szülők iskolai végzettsége, az iskolai nehézségek, a szülők befolyása a pályaválasztásban, a tanulmányok megszakításának oka témakörökben tettünk fel kérdéseket.

Kérdőívünkben vizsgáltuk a szülők iskolai végzettségét. A 494 fő megkérdezettből 441 fő válaszolt édesapja iskolai végzettségére. A 22. sz. táblázatból megállapítható, hogy 202 főnek (45,8%) alapfokú, 8 általános iskolai végzettségű az édesapja, szakmunkás- és szakközépiskolát 147 főnek (33,3%) végzett, 86 főnek (19,5%) pedig nem fejezte be az általános iskolát egyik szülője. Csupán 6 fő esetében felsőfokú végzettségű az apa (1,4 %).

22. sz. táblázat: Szülők iskolai végzettsége

Apa iskolai végzettsége	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Nem fejezte be az általános iskolát	86	19,5
Alapfokú (8 általános)	202	45,8
Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	147	33,3
Felsőfokú (főiskola, egyetem)	6	1,4
Összesen	441	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A 494 megkérdezett közül 464 fő válaszolt az anya iskolai végzettsége kérdésre. A 23. sz. táblázat alapján alapfokú, 8 általános iskolai végzettséggel 246 főnek (53 %), szakmunkás vagy szakközépiskolai végzettséggel 108 főnek (23,3%), felsőfokú végzettséggel 11 főnek (2,4 %) rendelkezik az édesanyja. 99 főnek (21,3 %) nem fejezte be az általános iskolát az édesanyja.

23. sz. táblázat: Szülők iskolai végzettsége

Anya iskolai végzettsége	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Nem fejezte be az általános iskolát	99	21,3
Alapfokú (8 általános)	246	53
Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	108	23,3
Felsőfokú (főiskola, egyetem)	11	2,4
Összesen	464	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Kutatásunkból összességében megállapítható, hogy míg a megkérdezettek több mint fele középfokú végzettséggel rendelkezik, addig a szülők esetében az alapfokú (8 általános) végzettség a legjellemzőbb. A válaszadók közel felének vagy egyik, vagy mindkét szülője maximum 8 általánost végzett és egyötödük szülei közül legalább egyik nem fejezte be az általános iskolát sem.

Keresztábra elemzéssel összevetettük a munkanélküli egyének iskolai végzettségét a szülei iskolai végzettségével. A 24.sz. táblázat adatai alapján megállapítható, hogy **akinek a szülei szakmunkás, vagy szakközépiskolai végzettséggel rendelkeznek, ott a megkérdezett egyének többsége is középfokú végzettségű** - 109 fő (74,1 %). Abban az esetben, ha a szülők alapfokú, 8 általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, akkor a megkérdezett egyének többsége is alapfokú végzettségű, 103 fő (51,5 %), de magas az aránya azon személyeknek is ebben a kategóriában, akik nem fejezték be az általános iskolát - 44 fő (51,2%), noha szülei igen.

Elemzésünk során feltártuk, hogy azok között a válaszadók között, akik nem fejezték be az általános iskolát, a legnagyobb arányban (73,7%) azok vannak, akiknek a szülei sem fejezték be az általános iskolát. **Kutatásunkból így megállapítható, hogy a középfokú végzettségű szülők háromnegyedének (74%) a gyermeke is középfokú végzettségű, az iskolaelhagyó válaszadók háromnegyedének (74%) a szülei is iskolaelhagyók voltak, így valószínűleg otthonról hozták a rossz példát.**

24. sz. táblázat: Iskolai végzettség összefüggése a szülők iskolai végzettségével
1_9 * k2_1 Crosstabulation

Megkérdezettek iskolai végzettsége	Megkérdezettek szüleinek iskolai végzettsége				
	Nem fejezte be az általános iskolát	Alapfokú (8 általános)	Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	Felsőfokú (főiskola, egyetem)	Összesen
Nem fejezte be az általános iskolát	14	4	1	0	19
Százalékos megoszlás sorok szerint	73,70%	21,10%	5,30%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	16,30%	2,00%	0,70%	0,00%	4,30%
Alapfokú (8)	44	103	30	2	179

általános)					
Százalékos megoszlás sorok szerint	24,60%	57,50%	16,80%	1,10%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	51,20%	51,50%	20,40%	33,30%	40,80%
Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	28	91	109	4	232
Százalékos megoszlás sorok szerint	12,10%	39,20%	47,00%	1,70%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	32,60%	45,50%	74,10%	66,70%	52,80%
Felsőfokú (főiskola, egyetem)	0	2	7	0	9
Százalékos megoszlás sorok szerint	0,00%	22,20%	77,80%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	0,00%	1,00%	4,80%	0,00%	2,10%
Összesen	86	200	147	6	439
Százalékos megoszlás sorok szerint	19,60%	45,60%	33,50%	1,40%	100,00%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A következő szűrőkérdést az iskolai nehézségekkel kapcsolatban tettük fel: „Voltak-e nehézségei az iskolában?” A megkérdezettek 100 %-a válaszolt. 360 fő (72,9 %) nehézségek nélkül végezte ez az iskolai tanulmányait, míg 134 főnek (27,1 %) ez nehézséget jelentett.

A válaszadók közül annak a 134 főnek, akinek nehézséget okoztak az iskolai tanulmányaik, további kérdést tettünk fel annak érdekében, hogy megtudjuk, hogy mi okozott számukra nehézséget. A 25. sz. táblázatból látható, hogy 125 fő adott választ. Kitűnik, hogy a többségnek, 52 főnek (41,6 %) az otthoni tanulás, 27 főnek (21,6 %) az órákon való odafigyelés, 18 főnek (14,4 %) leírni a tanultakat, 12 főnek (9,6 %) megtanulni az elméleti anyagot, 9 főnek (7,2 %) napi rendszerességgel bejárni az órákra, 5 főnek (4%) elmondani a tanultakat, 2 főnek pedig (1,6 %) megtanulni a gyakorlati anyagot jelentette a legnagyobb problémát. **Kutatásunkban reális képet kaptunk a tanulási nehézségekről. A válaszadók közel felének az otthoni tanulás okozta a legnagyobb problémát, amely legtöbb esetben a rossz otthoni körülményekre, családi háttérre vezethető vissza.**

25.sz. táblázat: Ha volt iskolai nehézsége, mi okozott gondot?

Ha igen, mi okozott gondot?	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Napi rendszerességgel bejárni az órákra/előadásokra	9	7,2
Órákon/előadásokon az oktatóra figyelni	27	21,6
Otthon tanulni	52	41,6
Megtanulni az elméleti anyagot	12	9,6
Megtanulni a gyakorlati anyagot	2	1,6
Leírni a tanultakat	18	14,4
Elmondani a tanultakat	5	4
Összesen	125	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A megkérdezett 494 főből 441 fő adott választ arra a kérdésre, amely a pályaválasztásukra, továbbtanulásukra gyakorolt szülői befolyást elemzi. A 26. sz. táblázat alapján 205 fő (46,5%) a szülői segítségével, de saját variációi közül választott pályát magának, 111 fő (25,2 %) szerint a szülői nem tartották fontosnak, hogy az általános iskola után tanuljon, 104 főnek (23,6%) a szülői nem tudtak segíteni, a tanárok javaslata alapján döntöttek a továbbtanulás irányai mellett. 21 fő (4,8 %) mondta azt, hogy a szülői határozták meg, hol tanuljon tovább, milyen szakmát válasszon.

26. sz. táblázat: Szülői befolyásolás a pályaválasztásban

Befolyásolták-e a megkérdezetteket szüleik a továbbtanulásban, pályaválasztásban?	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
A szülői határozták meg, hol tanuljon tovább, milyen szakmát válasszon	21	4,8
A szülők segítségével, de saját variáció közül választott	205	46,5
A szülők nem tudtak segíteni, a tanárok javaslata alapján döntöttek	104	23,6
A szülők nem tartották fontosnak, hogy az általános iskola után tanuljon	111	25,2
Összesen	441	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Tanulmányunk készítése során választ kerestünk arra, hogy a szülők befolyásolták-e gyermekük pályaválasztását, továbbtanulását, ezt vetettük össze keresztábra elemzés során a megkérdezettek iskolai végzettségével. A 27. sz. táblázat alapján **ahol a szülők nem tartották fontosnak, hogy az általános iskola után tanuljon az egyén, ott 86,5%-nak (96 főnek) csak alapfokú iskolai végzettsége van.** Ahol a szülők nem tudtak segíteni a pályaválasztásban, és a tanáraik javaslatára döntöttek, ott 53 fő (51 %) az általános iskola után

nem tanult szakmát, 43 fő (41,3%) pedig középfokú végzettséget szerzett. Ahol a szülők segítségével, de saját variációk közül választottak maguknak szakmát, 81,3% azoknak az aránya, akik középfokú végzettséget szereztek. Ahol a szülők határozták meg, hogy milyen szakmát válasszon, 90,5% azoknak az aránya, akik középfokú végzettséget szereztek. Fenti kutatási eredmények feldolgozása során látható, hogy a szülői befolyás növekedésével nőtt a válaszadók iskolai végzettsége is.

27.sz.táblázat: Iskolai végzettség kapcsolata a pályaválasztásra gyakorolt szülői befolyással

k1_9 * k2_5 Crosstabulation

Megkérdezettek iskolai végzettsége	Befolyásolták-e a megkérdezetteket szüleik a továbbtanulásban, pályaválasztásban?				
	A szülei határozták meg, hol tanuljon tovább, milyen szakmát válasszon	A szülők segítségével, de saját variáció közül választott	A szülők nem tudtak segíteni, a tanárok javaslata alapján döntöttek	A szülők nem tartották fontosnak, hogy az általános iskola után tanuljon	Összesen
Nem fejezte be az általános iskolát	0	3	8	9	20
Százalékos megoszlás sorok szerint	0,00%	15,00%	40,00%	45,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	0,00%	1,50%	7,70%	8,10%	4,60%
Alapfokú (8 általános)	2	24	53	96	175
Százalékos megoszlás sorok szerint	1,10%	13,70%	30,30%	54,90%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	9,50%	11,80%	51,00%	86,50%	39,90%
Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	19	165	43	6	233
Százalékos megoszlás sorok szerint	8,20%	70,80%	18,50%	2,60%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	90,50%	81,30%	41,30%	5,40%	53,10%
Felsőfokú (főiskola, egyetem)	0	11	0	0	11
Százalékos megoszlás sorok szerint	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	0,00%	5,40%	0,00%	0,00%	2,50%
Összesen	21	203	104	111	439
Százalékos megoszlás sorok szerint	4,80%	46,20%	23,70%	25,30%	100,00%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A 494 megkérdezettből szeretnénk volna kiszűrni azok számát, akik megszakították a tanulmányaikat, és vizsgáltuk ennek okát is. A 28.sz. táblázat alapján 164 fő, azaz az összes megkérdezett 33,2 %-a válaszolt úgy, hogy megszakadtak a tanulmányai. 63 főnek (38%) a család szociális helyzete miatt, 34 főnek (21 %) azért, mert nem érdekelt az iskola, dolgozni akart, 32 főnek (20%) rossz jegyei voltak, 21 főnek (13 %) nem segített senki a tanulmányaiban.

Kutatásunk eredményeképpen feltártuk, hogy a válaszadók egyharmada megszakította iskolai tanulmányait, legtöbb esetben a család szociális helyzete miatt, vagy azért, mert rossz jegyei voltak és dolgozni akart.

28.sz. táblázat: Tanulmányok megszakításának oka

Tanulmányok megszakításának oka	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Rossz jegyeim voltak	32	20
Család szociális helyzete miatt	63	38
Tanárokkal való konfliktus miatt	2	1
Diákokkal való konfliktus miatt	1	1
Nem érdekelt az iskola, dolgozni akartam	34	21
Nem segített senki	21	13
Egyéb okból	11	7
Összesen	164	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

II.5.3. Munkavégzés és felnőttképzés elemzése

Az Életút Interjú harmadik blokkjában a továbbtanulás, elhelyezkedés a szakmában, csapatmunka, vezetői pozíció, a munkanélküliség oka, jellemzői, felnőttképzésben való részvétel, informatikai és idegen nyelvi kompetenciák témakörökben tettünk fel kérdéseket.

A középfokú képzés befejezését követően a megkérdezettek mindössze 5,7 %-a tanult tovább az erre a kérdésre választ adók közül. A 29. sz. táblázatból látszik, hogy mindössze 100 fő (38,9 %) helyezkedett el a tanult szakmájában. **Visszatérve előző megállapításunkhoz, feltártuk, hogy az iskolát elhagyó válaszadók nagy része dolgozni akart, és nem tanulni, mégis a végzettek közül is csak 39%-a helyezkedett el a szakmájában.**

29. sz. táblázat: A középfokú képzés megszakítását követő lépések

A középfokú képzés befejezése/megszakítása után:	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Továbbtanult	15	5,7
Elhelyezkedett a tanult szakmájában	102	38,9
Elhelyezkedett, de nem a tanult szakmájában	100	38,2
Nem talált állást	45	17,2
Összesen	262	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

494 fő megkérdezett közül 493 válaszolt arra a kérdésre, melyben azt kérdeztük dolgozott-e csapatmunkában. 455 fő (92,3 %) válaszolta, hogy igen dolgozott, míg 38 fő (7,7 %) nem dolgozott csapatban. **Kutatásunkban tehát felderítettük, hogy a válaszadók 92 %-a dolgozott már csapatban.**

A megkérdezett 493 fő válaszadóból 440 fő (89,2 %) nem töltött be vezető pozíciót, 53 fő (10,8 %) volt már bármilyen vezető pozícióban. Az igennel válaszolók legtöbbje művezető, vagy csoportvezető munkaköröket jelölt meg. **Elemzéseink során tehát megállapítottuk, hogy a válaszadók mindössze 11 %-a dolgozott már vezetői pozícióban.**

Az iskolai végzettségeket összevetve a vezetői pozíció betöltésével érdekes kereszttábla információkat kaptunk, amelyeket a 30. sz. táblában mutatunk be. Csupán 40 fő középfokú, és 12 fő alacsony fokú végzettségű töltött be eddigi munkavállalása során vezető pozíciót. A végzettség nélküliek közül senki, az alacsony fokú végzettségűek 6,1%-a, a középfokú végzettségűek 15,4 %-a és a felsőfokú végzettségűek 8,3 %-a dolgozott vezetőként eddigi élete során. A végzettségeket tekintve legnagyobb arányban 75,5 % középfokú végzettségűek töltötték be vezetői pozíciót. **Kutatásunk során feltártuk, hogy a zalaegerszegi járásban megkérdezett álláskeresőik körében a középfokú végzettségűekre leginkább jellemző a vezetői pozíció betöltése.**

30.sz. táblázat: Iskolai végzettség kapcsolata vezetői pozíció betöltésével

k1_9 * k3_5_A Crosstabulation

Megkérdezettek iskolai végzettsége	Volt-e bármilyen szintű vezető pozícióban?		
	Igen	Nem	Összesen
Nem fejezte be az általános iskolát	0	22	22
Százalékos megoszlás sorok szerint	0,00%	100,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	0,00%	5,00%	4,50%
Alacsony fokú (8 általános)	12	186	198
Százalékos megoszlás sorok szerint	6,10%	93,90%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	22,60%	42,50%	40,30%
Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	40	219	259
Százalékos megoszlás sorok szerint	15,40%	84,60%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	75,50%	50,00%	52,70%
Felsőfokú (főiskola, egyetem)	1	11	12
Százalékos megoszlás sorok szerint	8,30%	91,70%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	1,90%	2,50%	2,40%
Összesen	53	438	491
Százalékos megoszlás sorok szerint	10,80%	89,20%	100,00%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A 494 főmegkérdezettből 426 fő válaszolt arra a kérdésre, amelyben a munkanélküliségének okára kérdeztünk rá. A 31.sz. táblázat alapján 339 főnek (80 %) a munkáltatója mondott fel a gazdasági válság miatt, 4 főnek (1 %) hátrányos megkülönböztetés miatt. Saját elhatározásából felmondottak közül 41 fő (10 %) családi okok miatt mondott fel, 13 fő (3 %) munkahelyi konfliktus miatt, 9 fő (2%) pedig egészségügyi okok miatt. 20 fő (5 %) nyilatkozta azt, hogy még nem volt munkahelye, mert nincs szakmája. **Kutatásunk során feltártuk, hogy a válaszadók közül legtöbb embernek (80%) a gazdasági válság miatt szűnt meg a munkahelye. Azok közül, akik maguk mondtak fel, a legfőbb indok az volt, hogy a munkát a családi élettel nem tudta összeegyeztetni.**

31. sz. táblázat: Munkanélküliség oka

Amennyiben jelenleg munkanélküli, mi az oka:		Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Még nem volt munkahelyem, mert nincs szakmám		20	5
Saját elhatározásból mondtam fel	egészségügyi okok miatt	9	2
	családi okok miatt	41	10
	munkahelyi konfliktus miatt	13	3
A munkáltató mondott fel	gazdasági válság miatt (2008.09.hó után) leépítés/bezárás	339	80
	hátrányos megkülönböztetés miatt	4	1
Összesen		426	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Kutatásunkban keresztábra elemzéssel összevetettük a munkanélküliség válaszadók által megjelölt okát az iskolai végzettségükkel. A 32.sz. táblázatunk adataiból megállapítható, hogy 206 fő (61,10%) szakmunkás vagy középfokú, 121 (35,9 %) alacsonyabb, 6 fő (1,8 %) felsőfokú 4 fő (1,2 %) végzettség nélküli egyén a gazdasági válság vált munkanélkülivé. Azok közül, akiknek saját elhatározásából elsődlegesen családi okok miatt szűnt meg a munkaviszonya 25 fő (61 %) 8 általános iskolát végzett egyén, valamint 13 fő (31,7%) középfokú végzettségű egyén. **Elemzésünkéből megállapítjuk, hogy családi okokból munkaviszonya főként alacsonyabb végzettségűeknek (61%) szűnt meg, a gazdasági válság pedig főként a középfokú végzettségű réteget (61%) érintette munkája elvesztésével.**

32.sz. táblázat: Iskolai végzettség összefüggése a munkanélküliség okával

k1_9 * k3_6 Crosstabulation

Megkérdezettek iskolai végzettsége	Amennyiben jelenleg munkanélküli, mi az oka:						
	Még nem volt munkahelyem, mert nincs szakmám	Saját elhatározásból mondtam fel			A munkáltató mondott fel		Összesen
		egészségügyi okok miatt	családi okok miatt	munkahelyi konfliktus miatt	gazdasági válság miatt (2008.09.hó után) leépítés/bezárás	hátrányos megkülönböztetés miatt	
Nem fejezte be az általános iskolát	4	0	2	1	4	1	12
Százalékos megoszlás sorok szerint	33,33%	0,00%	16,67%	8,33%	33,33%	8,33%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	20,00%	0,00%	4,90%	7,70%	1,20%	14,30%	2,80%
Alapfokú (8 általános)	6	1	25	4	121	6	163
Százalékos megoszlás sorok szerint	3,68%	0,61%	15,34%	2,45%	74,23%	3,68%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	30,00%	11,10%	61,00%	30,80%	35,90%	85,70%	38,20%
Középfokú (szakmunkás, szakközépsiskola)	10	7	13	7	206	0	243
Százalékos megoszlás sorok szerint	4,12%	2,88%	5,35%	2,88%	84,77%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	50,00%	77,80%	31,70%	53,80%	61,10%	0,00%	56,90%
Felsőfokú (főiskola, egyetem)	0	1	1	1	6	0	9
Százalékos megoszlás sorok szerint	0,00%	11,11%	11,11%	11,11%	66,67%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	0,00%	11,10%	2,40%	7,70%	1,80%	0,00%	2,10%
Összesen	20	9	41	13	337	7	427
Százalékos megoszlás sorok szerint	4,60%	2,10%	9,60%	3,00%	98,00%	78,90%	100,00%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015

A válaszadók mindegyike, azaz 494 fő válaszolt arra a kérdésre, hogy mit tett azért, hogy ne legyen munkanélküli. A kérdésre több választ is meg lehetett jelölni. A 33. sz. táblázatban látható adatokból az alábbiakat állapítjuk meg: 461 fő (93,3 %) regisztráltatta magát, 366 fő (74,1 %) saját maga keresett állást, 154 fő (31,2 %) alkalmi munkát vállalt, 261 fő (52,8 %)

közmunkát vállalt, 76 fő (15,4 %) képzéseken vett részt. **Elemzéseinkből megállapítható, hogy a regisztráció a munkaügyi szervezetnél megkérdezetteink körében közismert és alkalmazott álláskeresői módszer (93%). Sajnos az álláskeresők fele (52,8%) a közfoglalkoztatásban talált elhelyezkedési lehetőséget az elsődleges munkaerőpiac helyett. Mindössze 15 %-uk vett részt képzésben, a munkanélküli helyzete megváltoztatása céljából.**

33. sz. táblázat: Mit tett azért, hogy ne legyen munkanélküli?

Mit tett azért, hogy ne legyen munkanélküli?	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Regisztráltatta magát álláskeresőként	461	93,3
Saját maga keresett állást (újsághirdetésben, ismerősök segítségével)	366	74,1
Alkalmi munkát vállalt	154	31,2
Közmunkát vállalt	261	52,8
Képzésen vett részt	76	15,4
Egyéb	7	1,4
Megkérdezettek összesen	494	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Megvizsgáltuk nemek szerinti bontásban is azt a kérdést, amely szerint mit tett az egyén azért, hogy ne legyen munkanélküli. A 34. sz. táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a 461 fő válaszadó közül a regisztrációba kerülők 52,3 %-a (241 fő) nő volt, 47,7%-a (220 fő) férfi. **Több nő (57,9%) keresett maga állást, mint férfi (42,1%). Alkalmi munkát közel ugyanazon arányban vállaltak nők (49,4%) és férfiak (50,6%). Közmunkát többen vállaltak férfiak (56,3%), mint nők (43,7%). Képzésen inkább nők vettek részt nagyobb arányban (69,7%).**

34.sz. táblázat: Munkanélküliség leküzdésére tett lépések kapcsolata a válaszadók nemével

k1_1 * k3_7 Crosstabulation

Megkérdezettek neme	Mit tett azért, hogy ne legyen munkanélküli?					
	Regisztráltatta magát álláskeresőként	Saját maga keresett állást	Alkalmi munkát vállalt	Közmunkát vállalt	Képzésen vett részt	Egyéb
Férfi	220	154	76	147	23	4
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	47,70%	42,10%	49,40%	56,30%	30,30%	57,10%
Nő	241	212	78	114	53	3
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	52,30%	57,90%	50,60%	43,70%	69,70%	42,90%
Összesen	461	366	154	261	76	7
Százalékos megoszlás az összes megkérdezetthez (494 fő) viszonyítva	93,32%	74,09%	31,17%	52,83%	15,38%	1,42%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Megkérdeztük, hogy mit tett annak érdekében, hogy ne legyen munkanélküli, majd válaszait összevetettük az iskolai végzettségekkel. A 35.sz. táblázat alapján megállapítást nyert, hogy összességében fontosnak tartották a munkaügyi központban a regisztrációt. A regisztráltak 54,7 %-a (251 fő) a szakmunkás és középfokú végzettségűek csoportjába tartozik, 38,1 %-a (175 fő) alapfokú, 8 általános iskolai végzettségű, 4,8 %-a (22 fő) azok közül kerül ki, akik nem fejezték be az általános iskolát, 2,4 %-a (11 fő) pedig felsőfokú végzettségű.

208 fő (57,1%) középfokú végzettségű saját maga próbált állást keresni, 136 fő(37,5 %) alapfokú végzettségű is ezt tette, míg azok, akik nem fejezték be az általános iskolát csak 9 fő (2,5 %) próbálta ezt. A felsőfokú végzettségűek 100 %-a, 11 fő keresett állást önállóan. 122 fő (47,10 %) középfokú végzettségű vállalt közfoglalkoztatást, ahogy 119 fő (45,9 %) 8 általános iskolai végzettségű is, valamint 17 fő (6,6 %), akik nem fejezték be az általános iskolájukat. A felsőfokú végzettségűekből csupán 1 fő vállalt közfoglalkoztatást. 40 fő (52,5 %) 8 általános iskolát végzett képzésben vett részt, ahogy 29 fő (38,2 %) szakmunkás vagy középfokú végzettségű is.

Felmérésükből látható, hogy a munkaügyi szervezetnél főként az alap- és középfokú végzettségűek regisztráltatják magukat álláskeresőként. A felsőfokú végzettségűek jellemzően önállóan keresnek állást. Képzésbe legfőképpen az alapfokú végzettségűeket lehet bevonni. Közfoglalkoztatásba is jellemzően az alap-és középfokú végzettségű réteg kerül.

35.sz. táblázat: Munkanélküliség leküzdésére tett lépések kapcsolata az iskolai végzettséggel

k1_9 * k3_7 Crosstabulation

Megkérdezettek iskolai végzettsége	Mit tett azért, hogy ne legyen munkanélküli?					
	Regisztráltatta magát álláskeresőként	Saját maga keresett állást	Alkalmi munkát vállalt	Közmunkát vállalt	Képzésen vett részt	Egyéb
Nem fejezte be az általános iskolát	22	9	11	17	7	0
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	4,80%	2,50%	7,20%	6,60%	9,20%	0,00%
Alapfokú (8 általános)	175	136	59	119	40	1
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	38,10%	37,40%	38,80%	45,90%	52,60%	14,30%
Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	251	208	80	122	29	5
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	54,70%	57,10%	52,60%	47,10%	38,20%	71,40%
Felsőfokú (főiskola, egyetem)	11	11	2	1	0,00%	1
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	2,40%	3,00%	1,30%	0,40%	0,00%	14,30%
Összesen	459	364	152	259	76	7
Százalékos megoszlás az összes megkérdezett (494 fő) viszonyítva	92,91%	73,68%	30,77%	52,43%	15,38%	1,42%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015

Fenti megállapításainkat a képzésekkel kapcsolatban alátámasztják a 36. sz. táblázat adatai is. A 494 megkérdezettből 454 fő válaszolt arra a kérdésre, amelyben képzéseken való részvételről gyűjtöttük adatot az élete során. 228 fő (50,2 %) egyáltalán nem vett részt képzéseken, mert nem volt rá lehetősége, 129 fő (28,4 %) részt vett egy alkalommal, 77 fő (17 %) részt vett képzésekben többszöri alkalommal, 20 fő (4,4 %) pedig nem vett részt, mert nem is akar tanulni. **Kutatásaink során feltártuk, hogy a válaszadók több mint fele (54,6%) egyáltalán nem vett részt felnőttképzésben, a tanulmányait követően élete során.**

36.sz. táblázat: Részvétel képzéseken/tanfolyamokon

Vett-e részt képzéseken/tanfolyamokon felnőttként?	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Igen, egyszer	129	28,4
Igen, több alkalommal	77	17
Nem, mert nem tudok/akaro tanu	20	4,4
Nem, mert nem volt rá lehetőségem	228	50,2
Összesen	454	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Megvizsgáltuk, hogy a megkérdezettek vettek e már részt korábban képzéseken/tanfolyamokon felnőttként, amelyet összevetettünk az iskolai végzettséggel. Ennek alapján 452 fő válaszolt a kérdésre. Akik nem fejezték be az általános iskolát - 20 fő -, azok közül 9 fő vett már részt legalább egy képzésben - feltételezhető, hogy ez az általános iskola befejezésére irányult -, 8 fő nyilatkozta, hogy nem volt rá lehetősége, 3 fő pedig nem akart tanulni. Az alapfokú, 8 általános végzettségűek között már magasabb az arány, 35 fő nyilatkozta, hogy egyszer vett részt képzésben, 13 fő több alkalommal is, 17 fő nem akart, míg 98 főnek nem volt rá lehetősége, hogy képzésen vegyen részt. A középfokú végzettségűek között 80 fő legalább egyszer, 61 fő több alkalommal részt vett képzésben, 116 főnek nem volt rá lehetősége. A felsőfokú végzettségűek közül 5 fő legalább egyszer, 3 fő többször vett részt képzésben, 4 főnek nem volt rá lehetősége. Összességében elmondható, hogy legalább egyszer 129 fő (28,5 %) vett részt képzésen, több alkalommal 77 fő (17 %), 20 fő (4,4 %) nem akart tanulni, 226 főnek (50%) pedig nem volt rá lehetősége, hogy képzéseken, tanfolyamokon vegyen részt.

A 37.sz. táblázatban összegezzük fentieket. Legszembetűnőbb, hogy az iskolát elhagyók 55%-a, a 8 általános végzettségűek 70,6 %-a nem vett még részt képzésen, tanfolyamon. Mivel számukra is számos képzési lehetőség áll rendelkezésre, ez arra vezethető vissza, hogy hiányzik az egyének motivációja a tanuláshoz. Ezt támasztja alá az az adat is, hogy a középfokú végzettségűeknek viszont nagyobb része (54,8%-a) vett már részt képzésben, továbbá, hogy a képzésben részt vettek legnagyobb része, 68,4 %-a a középfokú végzettségű csoportból került ki. A felsőfokú végzettségűek legnagyobb része (66,7%-a) szintén képezte magát végzettsége megszerzését követően is.

Megállapítható, hogy fontos lenne megvizsgálni a képzések, átképzések, tanfolyamok kínálati lehetőségeit a vállalkozások igényei igazodóan, a további, elsődleges munkaerőpiacon való munkavállalás megkönnyítése céljából. Szükség lenne a 8 általános végzettségűek és végzettség nélküliek nagyobb arányú bevonására a

felnőttképzésbe, szakirányú középfokú szakma betanításával, motivációs tréningek szervezésével a közfoglalkoztatási programban való részvételük során.

37. sz. táblázat: Képzéseken való részvétel kapcsolata az iskolai végzettséggel

k1_9 * k3_9 Crosstabulation sum

Megkérdezettek iskolai végzettsége	Vett-e részt képzésen/tanfolyamon?		
	IGEN	NEM	Összesen
Nem fejezte be az általános iskolát	9	11	20
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	4,40%	4,50%	
Százalékos megoszlás sorok szerint	45,00%	55,00%	100,00%
Alapfokú (8 általános)	48	115	163
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	23,30%	46,70%	
Százalékos megoszlás sorok szerint	29,40%	70,60%	100,00%
Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	141	116	257
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	68,40%	47,20%	
Százalékos megoszlás sorok szerint	54,80%	45,20%	100,00%
Felsőfokú (főiskola, egyetem)	8	4	12
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	3,90%	1,60%	
Százalékos megoszlás sorok szerint	66,70%	33,30%	100,00%
Összesen	206	246	452
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	100,00%	100,00%	100,00%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Keresztábra elemzéssel összefüggéseket kerestünk a képzéseken való részvétel és munkanélküliség időtartama között. Eredményeinket az 38. sz. táblázatban foglaltuk össze, amely alapján a következőket állapítottuk meg:

- aki legalább egyszer részt vett képzésekben, azok közül 38 fő (31,7%) csak pár hónapja munkanélküli, 16 fő (13,3%) több, mint fél éve, 25 fő (20,8%) körülbelül egy éve, 29 fő (24,2%) 2-3 éve, 8 fő (6,7%) 4-5 éve, 3 fő (2,5%) 5-10 éve munkanélküli. Elemzéseink alapján **megállapítottuk, hogy aki egyszer részt vett képzésben annak a munkanélküliségben töltött idejét számottevően nem befolyásolta a képzésben való részvétel.**
- Aki több alkalommal vett részt képzésen, azok közül 25 fő (33,3%) pár hónapja munkanélküli, 8 fő (10,7 %) több, mint fél éve, 16 fő (21,3%) kb. egy éve, 9 fő (12%) 2-3 éve, 13 fő (17,3%) 4-5 éve, és 4 fő (5,3%) 5-10 éve munkanélküli. **Elemzéseinkből megállapítottuk, hogy azok, akik többféle képzésben vettek részt, azok kisebb arányban munkanélküliek hosszú távon, tehát előbb találtak munkát.**
- Vizsgáltuk azon személyeket is, akik nem akartak, vagy nem volt lehetőségük a képzéseken való részvételre. Ennek alapján 1 fő (5%) nem akart tanulni, és pár hónapja munkanélküli, 2 fő (10%) több, mint fél éve munkanélküli, 3 fő (15%) kb. egy éve munkanélküli, 1 fő 2-3 éve, 6 fő (30%) 4-5 éve, 7 fő (35%) 5-10 éve. Akiknek nem volt lehetőségük képzésen részt venni, azok közül 32 fő (14,1%) pár hónapja, 81 fő (35,7%) több mint fél éve, 25 fő (11%) kb egy éve, 34 fő (15%) 2-3 éve, 50 fő (22%) 4-5 éve, 5 fő (2,2%) 5-10 éve munkanélküli. **Akik nem tudtak tanulni**

legnagyobb arányban tehát 5-10 éve munkanélküliek, akiknek nem volt rá lehetőségük, legnagyobb arányban több mint fél éve munkanélküliek. Összességében az 5-10 éve munkanélküliek 63,1%-a, a 4-5 éve munkanélkülieknek pedig 72,7%-a nem vett részt felnőttképzésben élete során. Szükséges tehát a tartósan munkanélküliek - akik valószínűleg elavult szakmával rendelkezők is egyben – képzésekbe való bevonása.

38. sz. táblázat: Képzéseken való részvétel kapcsolata a munkanélküliség időtartamával
k1_10 * k3_9 Crosstabulation

Mióta álláskereső, munkanélküli?	Vett-e részt képzéseken/tanfolyamokon felnőttként?				
	Igen, egyszer	Igen, több alkalommal	Nem, mert nem tudok/akar ok tanulni	Nem, mert nem volt rá lehetőségem	Összesen
Pár hónapja	38	25	1	32	96
Százalékos megoszlás sorok szerint	39,60%	26,00%	1,00%	33,30%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	31,70%	33,30%	5,00%	14,10%	21,70%
Több, mint fél éve	16	8	2	81	107
Százalékos megoszlás sorok szerint	15,00%	7,50%	1,90%	75,70%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	13,30%	10,70%	10,00%	35,70%	24,20%
Kb. egy éve	25	16	3	25	69
Százalékos megoszlás sorok szerint	36,20%	23,20%	4,30%	36,20%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	20,80%	21,30%	15,00%	11,00%	15,60%
2-3 éve	29	9	1	34	73
Százalékos megoszlás sorok szerint	39,70%	12,30%	1,40%	46,60%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	24,20%	12,00%	5,00%	15,00%	16,50%
4-5 éve	8	13	6	50	77
Százalékos megoszlás sorok szerint	10,40%	16,90%	7,80%	64,90%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	6,70%	17,30%	30,00%	22,00%	17,40%
5-10 éve	3	4	7	5	19
Százalékos megoszlás sorok szerint	15,80%	21,10%	36,80%	26,30%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	2,50%	5,30%	35,00%	2,20%	4,30%

Még nem volt bejelentett állása	1	0	0	0	1
Százalékos megoszlás sorok szerint	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	0,80%	0,00%	0,00%	0,00%	0,20%
Összesen	120	75	20	227	442
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	27,10%	17,00%	4,50%	51,40%	100,00%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A szűrőkérdésünket követően a képzésen részt vettek kérdeztük meg arról, hogy mi volt a célja a képzésen való részvételüknek. A 39.sz.táblázat adatai alapján 206 válaszadó közül 142 fő (68,9 %) azt válaszolta, hogy elhelyezkedés, új szakma tanulása volt a cél, 48 fő (23,3 %) informatikai ismeretek bővítését célozta meg, 33 fő (16 %) idegen nyelvi képzésben vett részt, 26 fő (12,6 %) munkahelymegtartó képzésben részesült, 19 fő (9,2 %) önismereti fejlesztésben részesült, 12 fő (5,8 %) pedig kommunikációs technikákat tanult. Jogosítványt szerzett 5 fő (2,4 %), és pénzügyi ismereteket tanult 4 fő (1,9 %). **A felnőttképzésben tehát legtöbbször(69%) a könnyebb elhelyezkedés érdekében vettek részt, másodsorban pedig a kompetenciáik fejlesztése, azaz informatikai (23%) és idegen nyelvi (16%) ismeretek elsajátítása érdekében.**

39.sz. táblázat: Képzésen való részvétel célja

Képzésen való részvétel célja		Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Elhelyezkedés, új szakma tanulása		142	68,9
Munkahely tartása		26	12,6
Ismeretek bővítése	Idegen nyelv tanulása	33	16,0
	Informatikai ismeretek	48	23,3
	Önismeret fejlesztése	19	9,2
	Kommunikációs technikák	12	5,8
	Pénzügyi/vállalkozási ismeretek	4	1,9
	Jogosítvány	5	2,4
	Egyéb	12	5,8
Összesen (egy vagy több alkalommal részt vettek képzésen)		206	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A 206 fő megkérdezettből 177 fő válaszolt a kérdésre, amely szerint a képzéseken szerzett ismereteinek hasznosításáról szólt. 89 fő (50,3 %) válasza szerint nem tudta, 88 fő (49,7 %) tudta hasznosítani. **Adatainkból megállapítjuk, hogy a képzéseken való részvétel csak a képzésen részt vett válaszadók felének volt hasznosítható élete során.**

Érdekességgént három elemből álló keresztábra elemzést végeztünk a 40.sz. táblázatban, amelynek során összevetettük az alap iskolai végzettséget, valamint a további képzéseken való részvételt/vagy nem részvételt a megszerzett tudás hasznosításával. Ennek alapján megállapítható, hogy a középfokú végzettségűek közül 45 fő (91,8 %) több alkalommal is részt vett képzésekben tudta a megszerzett tudását kamatoztatni, 25 fő (67,6%) legalább egy alkalommal részt vett olyan képzésen, ahol a megszerzett tudásának hasznát vette. Az alapkú, 8 általános iskolát végzettek közül 8 fő (21,6%) legalább egyszer, 2 fő (4,1%) többször is részt vett képzésekben és az ott megszerzett tudást hasznosítani is tudták. A képzésben részt vett középfokú végzettségűek közül azonban, aki csak egy alkalommal vett részt 43 (58,9%) nyilatkozta azt, hogy nem tudta hasznosítani a tudását. **Elemzéseinkben feltártuk, hogy az egy képzésen való részvételt a válaszadók kevésbé ítélték meg hasznosnak, ezért érdemes az álláskeresőket minél több alkalommal bevonni a képzésekbe annak érdekében, hogy minél jobban hasznosítani tudják tudásukat.**

40.sz. táblázat: Képzésen szerzett ismeretek hasznosításának kapcsolata a képzésen való részvétellel és a megkérdezettek iskolai végzettségével

k1_9 * k3_9 * k3_10 Crosstabulation

Tudta-e a képzés(ek)en szerzett ismereteket hasznosítani?		Vett-e részt képzéseken/tanfolyamokon felnőttként?			
	Megkérdezettek iskolai végzettsége	Igen, egyszer	Igen, több alkalommal	Nem, mert nem tudok/akarok tanulni	Összesen
Igen	Nem fejezte be az általános iskolát	1	0	0	1
	Százalékos megoszlás sorok szerint	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	2,70%	0,00%	0,00%	1,10%
	Alapkú (8 általános)	8	2	2	12
	Százalékos megoszlás sorok szerint	66,70%	16,70%	16,70%	100,00%
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	21,60%	4,10%	100,00%	13,60%
	Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	25	45	0	70
	Százalékos megoszlás sorok szerint	35,70%	64,30%	0,00%	100,00%
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	67,60%	91,80%	0,00%	79,50%
	Felsőfokú (főiskola, egyetem)	3	2	0	5
	Százalékos megoszlás sorok szerint	60,00%	40,00%	0,00%	100,00%
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	8,10%	4,10%	0,00%	5,70%
	Összesen	37	49	2	88
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	42,00%	55,70%	2,30%	100,00%
Nem	Nem fejezte be az általános iskolát	2	0	0	2
	Százalékos megoszlás sorok szerint	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	2,70%	0,00%	0,00%	2,20%
	Alapkú (8 általános)	26	1	0	27
	Százalékos megoszlás sorok szerint	96,30%	3,70%	0,00%	100,00%
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	35,60%	6,30%	0,00%	30,30%
	Középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)	43	14	0	57
	Százalékos megoszlás sorok szerint	75,40%	24,60%	0,00%	100,00%
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	58,90%	87,50%	0,00%	64,00%
	Felsőfokú (főiskola, egyetem)	2	1	0	3
	Százalékos megoszlás sorok szerint	66,70%	33,30%	0,00%	100,00%

	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	2,70%	6,30%	0,00%	3,40%
	Összesen	73	16	0	89
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	82,00%	18,00%	0,00%	100,00%
Összesen	Nem fejezte be az általános iskolát	3	0	0	3
	Százalékos megoszlás sorok szerint	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	2,70%	0,00%	0,00%	1,70%
	Alapfokú (8 általános)	34	3	2	39
	Százalékos megoszlás sorok szerint	87,20%	7,70%	5,10%	100,00%
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	30,90%	4,60%	100,00%	22,00%
	Középfokú (szakmunkás, szakközépskola)	68	59	0	127
	Százalékos megoszlás sorok szerint	53,50%	46,50%	0,00%	100,00%
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	61,80%	90,80%	0,00%	71,80%
	Felsőfokú (főiskola, egyetem)	5	3	0	8
	Százalékos megoszlás sorok szerint	62,50%	37,50%	0,00%	100,00%
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	4,50%	4,60%	0,00%	4,50%
	Összesen	110	65	2	177
	Százalékos megoszlás oszlopok szerint	62,10%	36,70%	1,10%	100,00%

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Mindössze 159 fő válaszolt arra a kérdésre, hogy kapott-e a képzés végén bizonyítványt. 133 fő (83,6 %) **kapott bizonyítványt a képzés elvégzéséről**, 26 fő (16,4 %) nem kapott.

192 fő adott választ arra a kérdésre, amelyben a tanulmányok finanszírozásáról kértünk információt, majd az adatokat a 41.sz. táblázatban elemeztük. 113 főnek (58,9 %) a munkaügyi központ finanszírozta a tanulmányait, 43 fő (22,4 %) önerőből járt képzésre, 31 főnek (16,1 %) a munkáltatója finanszírozta, 5 főnek (2,6 %) pedig civil szervezet segítette a képzésben való részvételét. **Elemzéseink során tehát feltártuk, hogy a válaszadók legnagyobb részének (59%) a képzését a munkaügyi központ finanszírozta.**

41.sz. táblázat: Ki finanszírozta a tanulmányokat?

Ki finanszírozta a tanulmányokat?	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Munkaügyi Központ	113	58,9
Munkáltató/önkormányzat	31	16,1
Civil szervezet	5	2,6
Önerő	43	22,4
Összesen	192	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A kompetenciák közül az idegen nyelv és az informatika ismeretére kérdeztünk rá. 494 megkérdezett közül 413 fő válaszolt arra a kérdésre, hogy tanult-e valaha idegen nyelvet. A válaszadók közül 233 fő (56,4 %) nem tanult idegen nyelvet eddigi élete során, 180 fő (43,6 %) tanult idegen nyelvet. **Megállapítható, hogy a válaszadók több mint fele (56%) életében nem tanult idegen nyelvet.**

Keresztábra elemzéssel megvizsgáltuk az idegen nyelv tanulási lehetőségeinek földrajzi vetületét és azt az eredményt kaptuk a 42.sz táblázatban, hogy a városiak nagyobb része (57,9%-a) tanult életében idegen nyelvet, míg a községekben élők nagyobb része (61,9%-a) nem tanult. **Kutatásunk eredményeképpen feltártuk, hogy a falvakban élők hátrányos helyzetét tükrözi – egyben munkakeresésüket nehezíti – az a tény, hogy a városban élőkkel ellentétben a falvakból érkező válaszadók többsége (62%) nem tanult idegen nyelveket eddigi élete során.**

42. sz. táblázat: Idegen nyelv tanulása kapcsolata a lakóhellyel

k1_2 * k3_12 Crosstabulation

Megkérdezettek lakhelye	Tanult-e valaha idegen nyelvet?		
	Igen	Nem	Összesen
Város	66	48	114
Százalékos megoszlás sorok szerint	57,90%	42,10%	100,00%
Község	114	185	299
Százalékos megoszlás sorok szerint	38,10%	61,90%	100,00%
Összesen	180	233	413

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

További elemzések során összevetettük az idegen nyelv ismeretét azzal, hogy az egyén mióta munkanélküli. A 43.sz. táblázat alapján aki tanult idegen nyelvet, azok közül 57 fő (31,7%) pár hónapja, 51 fő (28,3%) több mint fél éve, 23 fő (12,8%) kb egy éve, 22 fő (12,2%) 2-3 éve, 19 fő (10,6%) 4-5 éve, 7 fő (3,9 %) 5-10 éve munkanélküli. Azok közül, akik nem tanultak semmiféle idegen nyelvet 34 fő (15,5 %) pár hónapja, 44 fő (20%) több mint fél éve, 40 fő (18,2%) kb egy éve, 40 fő (18,2%) 2-3 éve, 48 fő (21,8%) 4-5 éve, 9 fő (4,1%) 5-10 éve álláskereső. A leghosszabb ideje, azaz 5-10 éve munkanélküliek több mint fele (56%-a), a 4-5 éve munkanélküliek 71,6%-a, a 2-3 éve munkanélküliek 64,5%-a nem tanult idegen nyelveket. **Fent kapott eredményeink alapján megállapítjuk, hogy az idegen nyelv ismerete, mint kulcskompetencia jelentősen befolyásolja az álláskeresőket a mielőbbi munkához jutásban, hiszen az idegen nyelvet tanultak között kevesebb a tartósan munkanélküli egyén.**

43.sz.táblázat: Idegen nyelv kapcsolata a munkanélküliség időtartamával

k1_10 * k3_12 Crosstabulation

Mióta álláskereső, munkanélküli?	Tanult-e valaha idegen nyelvet?		
	Igen	Nem	Összesen
Pár hónapja	57	34	91
Százalékos megoszlás sorok szerint	62,60%	37,40%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	31,70%	15,50%	22,80%
Több, mint fél éve	51	44	95
Százalékos megoszlás sorok szerint	53,70%	46,30%	100,00%

Százalékos megoszlás oszlopok szerint	28,30%	20,00%	23,80%
Kb. egy éve	23	40	63
Százalékos megoszlás sorok szerint	36,50%	63,50%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	12,80%	18,20%	15,80%
2-3 éve	22	40	62
Százalékos megoszlás sorok szerint	35,50%	64,50%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	12,20%	18,20%	15,50%
4-5 éve	19	48	67
Százalékos megoszlás sorok szerint	28,40%	71,60%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	10,60%	21,80%	16,80%
5-10 éve	7	9	16
Százalékos megoszlás sorok szerint	43,80%	56,30%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	3,90%	4,10%	4,00%
Még nem volt bejelentett állása	1	5	6
Százalékos megoszlás sorok szerint	16,70%	83,30%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	0,60%	2,30%	1,50%
Összesen	180	220	400

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Vizsgáltuk az informatikai ismereteket is. 494 főből 481 fő válaszolt a kérdésre. A 44. sz. táblázat adatai alapján 217 fő (45,1 %) nem ért a számítógéphez, 149 fő (31%) csak internetezésre használja, 115 fő (23,9 %) pedig már dolgozott számítógépen. **Elemzéseink alapján tehát feltártuk, hogy a válaszadók alig egynegyede (24%) használta munkája során a számítógépet, és közel fele (45%) egyáltalán nem ért hozzá.**

44.sz. táblázat: Számítógép használata

Milyen szinten tudja használni a számítógépet?	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Nem értek a számítógéphez	217	45,1
Csak internetezésre használom	149	31
Dolgoztam már vele	115	23,9
Összesen	481	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Keresztábra elemzéssel megvizsgáltuk a számítógép használatának kapcsolatát a lakóhellyel. Azt az eredményt kaptuk a 45.sz táblázatban, hogy a városban élők közül 35,4% jelölte, eg választként, hogy nem ért a számítógéphez, 33,8 %-uk használja netezésre és 30,8%-uk dolgozott már vele. A községekben élők 48,7%-a nem ért a számítógéphez, 29,9%-a internethasználó és 21,4 %-a dolgozott már vele. **Kutatásunk eredményeképpen feltártuk, hogy a falvakban élők hátrányos helyzetét tükrözi – egyben munkakeresésüket nehezíti**

– az a tény, hogy a városban élőkkel ellentétben a falvakból érkező válaszadók többsége nem ért a számítógéphez.

45.sz.táblázat: Számítógép használata összefüggése a lakóhellyel
k1_2 * k3_13 Crosstabulation

Megkérdezettek lakhelye	Milyen szinten tudja használni a számítógépet?			
	Nem értek a számítógéphez	Csak internetezésre használok	Dolgoztam már vele	Összesen
Város	46	44	40	130
Százalékos megoszlás sorok szerint	35,40%	33,80%	30,80%	100,00%
Község	171	105	75	351
Százalékos megoszlás sorok szerint	48,70%	29,90%	21,40%	100,00%
Összesen	217	149	115	481

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Keresztábra elemzéssel megvizsgáltuk, hogy befolyásolja-e a számítógép használata/informatika ismerete a munka nélkül eltöltött idő hosszát. A 46. sz. táblázatban elemzett adatok alapján megállapítottuk, hogy akik nem értenek a számítógéphez, azok közül: 28 fő (13,5%) pár hónapja, 31 fő (15%) több mint fél éve, 30 fő (14,5%) kb. egy éve, 40 fő (19,3%) 2-3 éve, 59 fő (28,5%) 4-5 éve, 14 fő (6,8%) 5-10 éve munkanélküli. Akik csak internetezésre használják a számítógépet, azok között: 20 fő (13,5%) pár hónapja, 40 fő (27,4%) több mint fél éve, 24 fő (16,4%) kb. egy éve, 33 fő (22,6 %) 2-3 éve, 23 fő (15,8%) 4-5 éve, 6 fő (4,1%) 5-10 éve munkanélküli. Akik dolgoztak már számítógépen, azok közül 46 fő (40%) pár hónapja, 38 fő (33%) több mint fél éve, 20 fő (17,4%) kb. egy éve, 10 fő (8,7%) 2-3 éve munkanélküli. Az 5-10 éve munkanélküliek 70%-a, a 4-5 éve munkanélküliek 72%-a, a 2-3 éve munkanélküliek 48, 2 % -a nem ért a számítógéphez. **Kutatásunk során feltártuk, hogy szoros az összefüggés a számítógép használata és a munkavállalás időtartama között. A computer felhasználói ismerete a minél rövidebb idejű álláskeresés elengedhetetlen feltétele. A válaszadók azon csoportjában, akik számítógépen már dolgoztak, nincs 4-5 éve és 5-10 éve munkanélküli, így megállapíthatjuk, hogy azon személyek, akik dolgoztak már számítógépen, sokkal nagyobb eséllyel sokkal hamarabb találnak állást.**

46.sz.táblázat: Számítógép használatának kapcsolata a munkanélküliség időtartamával
k1_10 * k3_13 Crosstabulation

Mióta álláskereső, munkanélküli?	Milyen szinten tudja használni a számítógépet?			
	Nem értek a számítógéphez	Csak internetezésre használok	Dolgoztam már vele	Összesen
Pár hónapja	28	20	46	94
Százalékos megoszlás sorok szerint	29,80%	21,30%	48,90%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	13,50%	13,70%	40,00%	20,10%
Több, mint fél éve	31	40	38	109
Százalékos megoszlás sorok szerint	28,40%	36,70%	34,90%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	15,00%	27,40%	33,00%	23,30%
Kb. egy éve	30	24	20	74

Százalékos megoszlás sorok szerint	40,50%	32,40%	27,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	14,50%	16,40%	17,40%	15,80%
2-3 éve	40	33	10	83
Százalékos megoszlás sorok szerint	48,20%	39,80%	12,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	19,30%	22,60%	8,70%	17,70%
4-5 éve	59	23	0	82
Százalékos megoszlás sorok szerint	72,00%	28,00%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	28,50%	15,80%	0,00%	17,50%
5-10 éve	14	6	0	20
Százalékos megoszlás sorok szerint	70,00%	30,00%	0,00%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	6,80%	4,10%	0,00%	4,30%
Még nem volt bejelentett állása	5	0	1	6
Százalékos megoszlás sorok szerint	83,30%	0,00%	16,70%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	2,40%	0,00%	0,90%	1,30%
Összesen	207	146	115	468

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

II.5.4. Szabadidő elemzése

Az Életút Interjú negyedik blokkjában megkérdeztük az egyének számára rendelkezésre álló szabadidő mértékét és annak eltöltési módját.

A megkérdezett 494 főből 460 fő válaszolt arra a kérdésre, hogy mennyi szabadideje van egy nap. A 47. sz. táblázat adatai szerint 154 főnek (33,5%) napi 1-2 óra, 126 főnek (27,4 %) napi fél óránál nem több, 65 főnek (14,1 %) nem jut magára ideje. 63 főnek (13,7 %) napi 3 óránál több ideje van, 52 főnek (11,3 %) csak saját magával kell törődnie.

47.sz. táblázat: Szabadidő mértéke

Kb. mennyi időt fordít csak magára naponta?	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Nem jut időm magamra	65	14,1
Napi fél óránál nem több	126	27,4
Napi 1-2 óra	154	33,5
Napi 3 óránál több	63	13,7
Csak magammal kell törődnöm	52	11,3
Összesen	460	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

Kutatásunkban férfiak-nők összefüggésben vizsgáltuk meg a szabadidős elfoglaltságokat, elsődlegesen azt, hogy ki mennyi időt fordít magára. A 48.sz. táblázat alapján 27 férfi (13,8%) nyilatkozta, hogy nem jut ideje magára, ez a nők esetében 38 fő (14,4%). Napi fél óránál nem több időt fordít magára a férfiak közül 25 fő (12,8%), nők közül 101 fő (38,3%). Napi 1-2 óra ideje van 71 fő férfinek (36,2%) és 83 fő (31,4%) nőnek. Napi 3 óránál több ideje jut magára 39 fő férfinek (19,9%) és 24 fő nőnek (38,1%). Csak önmagával kell foglalkoznia 34 fő férfinak (17,3%) és 18 fő (6,8%) nőnek. **Elemzésünkéből kiderül, hogy a**

férfiak legnagyobb része a napi 1-2 és a napi 3 óránál több választ jelölte meg a saját magára fordított idő vonatkozásában, addig a nők a napi fél óránál nem több és a napi 1-2 óra kategóriák szerint tudnak magukra időt szánni. A nőknek az otthoni teendők ellátása miatt kevesebb ideje jut magára.

48.sz.táblázat: Szabadidő mértéke nemek szerint

k1_1 * k4_1 Crosstabulation

Megkérdezettek neme	Kb. mennyi időt fordít csak magára naponta?					
	Nem jut időm magamra	Napi fél óránál nem több	Napi 1-2 óra	Napi 3 óránál több	Csak magammal kell törődnöm	Összesen
Férfi (fő)	27	25	71	39	34	196
Százalékos megoszlás sorok szerint	13,80%	12,80%	36,20%	19,90%	17,30%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	41,50%	19,80%	46,10%	61,90%	65,40%	42,60%
Nő (fő)	38	101	83	24	18	264
Százalékos megoszlás sorok szerint	14,40%	38,30%	31,40%	9,10%	6,80%	100,00%
Százalékos megoszlás oszlopok szerint	58,50%	80,20%	53,90%	38,10%	34,60%	57,40%
Összesen (fő)	65	126	154	63	52	460

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A megkérdezettek közül mindenki, azaz 494 fő válaszolt arra a kérdésre, hogy mivel tölti leginkább a szabadidejét. Több válasz megadása is lehetséges volt, amelyeket a 49. sz. táblázatban foglaltunk össze. A válaszadók közül 431 fő (87,2 %) ha van ideje, akkor inkább szereti azt egyedül eltölteni (olvasással, TV, internet, kézimunkával, kertészkedéssel, sportolással, háziállat gondozásával). 288 fő (58,3 %) szeret társaságba járni, és csupán 3 fő (0,6 %) tölti idejét szervezett keretek között civil szervezet aktív tagjaként.

49.sz. táblázat: Szabadidő eltöltésének módja

Mivel tölti szívesen a szabadidejét?	Válaszok száma (db)	Százalékos megoszlás (%)
Szeretek egyedül lenni (olvasás, TV, internet, kézimunka, kertészkedés, sport, háziállat..)	431	87,2
Szeretek társaságban lenni (beszélgetés ismerősökkel, faluházban program, kirándulás barátokkal, mozi, színház, sportrendezvény...)	288	58,3
Helyi/térségi civil szervezet aktív tagja vagyok	3	0,6
Megkérdezettek összesen	494	100

Forrás: Saját kutatási adatok saját szerkesztéssel SPSS programban, 2015.

A 494 főből 492 fő válaszolt, arra a kérdésre, hogy van-e valamilyen kézügyességet/kreativitást igénylő hobbyja. A kiértékelésünk alapján 328 fő (66,7 %) úgy érzi nincs kézügyessége, kreativitást igénylő hobbyja, míg 164 fő (33,3 %) talált magának ilyen elfoglaltságot.

Kutatásunk során feltártuk, hogy a válaszadók legnagyobb részének (61%-uk) napi fél és 2 óra közötti szabadideje van, amelyet legnagyobb részük (87%) szeret egyedül eltölteni pl. televízió nézésével, kertészkedéssel. Nagyobb részük (58%) szintén szeret társaságban lenni pl. közös programok az ismerősökkel. A megkérdezettek mindössze egyharmadának (33%) van kreatív hobbyja. Elgondolkodtató, hogy az álláskeresők 14%-ának egyáltalán nem jut magára ideje, amely valószínűleg nagyobb mennyiségű családi, otthoni teendőinek köszönhető. pl. gyed-ről visszatérő édesanyák esetében. A válaszadók 11%-a szerint csak magával kell foglalkoznia, amely elszigeteltségre, magányra utal.

II.6. Mélyinterjúk foglalkoztató önkormányzatokkal tapasztalatai

II.6.1. Személyes mélyinterjúk a zalaegerszegi járás polgármesterei körében

Kutatásunk egyik eleme, hogy a közfoglalkoztatásban leginkább érintett önkormányzatokat személyes interjú keretében kérdeztük meg a közfoglalkoztatás helyi sajátosságairól, a munka szervezésének problémáiról, a foglalkoztatás hatékonyságáról. 22 települési önkormányzati vezetőt (polgármestereket, jegyzőket) kerestünk fel és egyénenként minimum fél óras időtartamban tártuk fel a kapcsolódó észrevételeiket. **A megkérdezések eredményeként az alábbi megállapításokat tesszük:**

A járásban a vélemények szerint magas a munkanélküliek között a **szakképzetlen, aktív korúak** száma, ráadásul ezen emberek nagy része funkcionális analfabéta és mentálisan leépült, munkatapasztalattal nem, vagy alig rendelkező, a munka világában igényelt kulcsképessegekkel nem bíró munkanélküli. **Ezen emberek szakképzettség hiányában az elsődleges munkaerőpiacra egyáltalán nem, a másodlagos munkaerőpiacra pedig nagy nehézségek árán tudnak bejutni.**

Ahhoz, hogy jelenlegi helyzetükből kimozduljanak, a munkaerőpiacon tartósan elhelyezkedjenek, külső segítségre van szükségük, illetve olyan komplex programokra, amelyek tartalmazzák a képzést, a foglalkoztatást és a mentális fejlesztést. **A településvezetők szerint a járásban szükség lenne egy olyan komplex fejlesztési programra, melynek keretében partnerkapcsolatok alakultak ki a munkaadók, a képző intézmények, a települési önkormányzatok között, amely együttműködés hosszú távon biztosíthatja a célcsoport felkészítését a munkába állásra, a mintaértékű projekt mostani és későbbi megvalósításának feltételeit (pl. térségi foglalkoztatási paktum).**

A járásban nincsenek, vagy nagyon kevés számban vannak azok a programok, amelyek folyamatosan elősegítik a célcsoport munkaerőpiacra történő visszajutását és megteremtik a tartós foglalkoztathatóságuk lehetőségét. **A közfoglalkoztatási program átmeneti megoldást nyújt, azonban ez nem az elsődleges munkaerőpiacra jutást segíti elő.** Civil szervezeteknek vannak hosszabb távon képzéssel és foglalkoztatással kombinált pályázati programjai, ilyen programokból többre lenne igény az önkormányzatok részéről. **Hiányolják a polgármesterek, hogy ezeknek a programoknak a kidolgozása során konzorciumi partnerként nem vagy csak ritkán szólítják meg őket.**

A járásban elindított közfoglalkoztatási programokba csak **korlátozott számban juthatnak** be a célcsoport tagjai, akik bejutnak azok számára is csak átmeneti segítséget adnak a programok. A polgármesterek **úgy gondolják, hogy a közfoglalkoztatási programok nem biztosítják a résztvevők tartós foglalkoztatását.**

A járás egyes munkaadói **ugyanakkor szakemberhiánnyal küzdenek**, amely miatt nem tudják kapacitásaikat maximálisan kihasználni, ezáltal versenyhátrányba kerülnek. Hiányzik azonban a térségben **a munkaadók tudása és tapasztalata a célcsoport fogadásához, foglalkoztatásához.** Szükséges lenne az elsődleges munkaerőpiaci szereplők érzékenyítő tréningje a közfoglalkoztatásból kikerülők megfelelő fogadására.

A célcsoport tagjai nem rendelkeznek a munkavállaláshoz szükséges ismeretekkel, a tartós munkavállaláshoz szükséges kulcsképessegekkel. Sok esetben nem rendelkeznek (elvesztették, megsemmisült, stb.) az iskolai végzettségüket, megszerzett kompetenciáikat igazoló dokumentumokkal, (így ezen adatokat nem is tudta senki összegyűjteni, nyilvántartani, szükség esetén azokról másolatot adni) nincsenek tisztában saját értékeikkel, korlátaikkal (**hibás-helytelen önértékelés**), amelyek hiányában azonban még jobban megnehezül számukra a munkába állás.

A térségen belüli egyes településeknek más-más sajátos munkaerő piaci problémái vannak. A megkérdezettek által nevesített problémák közül kiemelnénk az alábbiakat:

- Az úgynevezett zsáktelepüléseken és település részekén a napi két, jó esetben 4 buszjárat miatt a gépjárművel nem rendelkező, **kevésbé képzett munkaerő nem tud eljutni a településén kívül eső munkahelyre.**
- **A sokgyermekes roma családokból az anyák szintén nem tudnak lakóhelyüktől távoli munkavégzési helyszínekre eljutni. A vidéki nők számára is gondot jelent a munkanélküliség. A legnagyobb nehézséggel a 45 év feletti, és a GYES-ről, GYED-ről visszatérő vidéki nők küzdenek,** mivel nekik a munka mellett a családot is el kell látni. Kisgyermekes nők életét nehezíti, hogy a kistelepüléseken sorra zárnak be az óvodák, bölcsőde pedig csak Zalaegerszegen (3 db), Teskándon és Bagodban valamint egységes óvoda-bölcsőde Becsvölgyén, családi napközi Zalalövön van
- A helyi vállalkozások zöme mezőgazdasági jellegű, ahol csak **szezonális munkát tudnak biztosítani.**
- Megszűntek a mikrotérségekben azok a potenciális foglalkoztatók (Faipari szövetkezet, termelőszövetkezetek, állattartó telepek) melyek az alulképzett munkaerőt foglalkoztatták.
- Zalaegerszegen megszűntek az olyan nagyvállalatok, melyek nagyobb létszámú alulképzett munkaerőt is, segédmunkákban foglalkoztatták, illetve olyan szakmunkások kerültek ki munkanélkülinek, akiknek a szakmája már elavult (hentes, baromfifeldolgozó, varrónő, asztalosipari szakmák), így **átképzésre lenne szükségük.**
- **Problémát jelent a munkavállalásban a munkáltatói papírok, MIL-lapok, bizonyítványok elvesztése.**

Az önkormányzatok érdeke, hogy a területén lakók - a lehetőségek adta kereteken belül - helyben találják meg megélhetési lehetőségeiket. Így nagyon fontos egy kistérségen belül, hogy a helyi munkavállalók végzettségüknek megfelelő munkakörökben tudjanak elhelyezkedni, valamint a térségben munkát találóknak lehetőségük legyen a letelepedésre is. A gazdasági fejlődés egyik alapja, hogy a helyben megtermelt jövedelmek a térségben maradjanak, itt kerüljenek elköltésre. Az önkormányzatok szerepe sokoldalú a vállalkozások adott településen való megtelepedésének ösztönzésében.

Járási szinten megfigyelhető, hogy a vállalkozások és az önkormányzatok között az információáramlást és az együttműködést tekintve kevés a kapcsolat (kivételesen ez alól a városok). Bármely térség fejlesztésének alapvető feltétele viszont az egyes tevékenységet végrehajtó szereplők között az elképzelések és a megvalósítás összhangja, az érdekek egyeztetése.

II.6.2. Helyi sajátosságok, jó példák, problémák

A települések közfoglalkoztatással összefüggő helyi sajátosságai rendkívül szerteágazóak. A településvezetőkkel lefolytatott személyes interjúk számos problémakört vetettek fel, jó példákat és javaslatokat eredményeztek. Ezek közül összefoglaljuk a legfontosabbakat:

- Néhány településen jelenleg is **értékteremtő közfoglalkoztatást** végeznek, pl. Kiskutason buszmegállót festenek a közfoglalkoztatottak, Zalaboldogfán a település tulajdonában lévő üres parcellán kukoricát termesztnek, Pusztaszentlászlón burgonyát ültetnek önkormányzati területeken, Alsónemesapátiban megfelelő piaci felvásárlás esetén levendulát szeretnének termesztetni.
- Több településen szeretnék bevonni a közfoglalkoztatottakat a **turisztikai fejlesztések üzemeltetésébe** is. pl. Zalaszentgyörgy és Pusztaszentlászló a kerékpárút hálózat fejlesztés és kerékpáros szolgáltatásokhoz.
- Egyes település közfoglalkoztatási problémái **szezonálisak**: pl. Nagykutasnak tavasztól őszi közfoglalkoztatottja szinte nincs, mivel felszívja a munkaerőt az almás. (Nagykutason működő Alma 2000 Kft)
- Néhány településen **a közfoglalkoztatottak száma kiugróan magas**. Alsónemesapátiban például néha egyidejűleg 40 fő! A legnagyobb problémát az jelenti, hogy az **önkormányzat nem tud számukra folyamatosan megfelelő mennyiségű, értékes munkát adni**.
- Több településen **nehezen oldják meg a munkák irányítását és ellenőrzését**. Egerváron. pl. szeretnék, ha rendszeres ellenőrzéseket biztosítanának külső szakemberek bevonásával. pl. szondázás tekintetében. Becsvölgyén pl. a falugondnoki szolgálat segítségével oldják meg a munka szervezését.

III. Következtetések, javaslatok

Az ország legnagyobb - egy 58.000 fős megyei jogú város székhellyel rendelkező -, mégis nagyrészt **apró- és törpefalvas településszerkezetű járásában a megyei átlagnál is alacsonyabb a munkanélküliségi ráta**. Az álláskeresők átlagos aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva a 2011. évi 11,7%-ról napjainkra 5,1 %-ra csökkent. Figyelemre méltó adat azonban, hogy a munkanélküliek számának folyamatos csökkenése mellett az **összes álláskereső 27%-a egy éven túli munkanélküli. A közfoglalkoztatottak közül legtöbben a tartósan munkanélküliek csoportjából kerülnek ki**. Ezen személyek visszavezetése a munka világába nem könnyű feladat.

A járás gazdasági szereplői ugyanakkor a hiányszakmák kialakulásának problémájával kell, hogy szembenézzenek. 2014-ben a vállalatok közel 40%-a tapasztalta, hogy nehezen talál megfelelő szakembert. **Az elsődleges kiválasztási szempontok között szerepelt a megfelelő szakmai nyelvismeret, és az önálló munkavégzés képessége, amely a közfoglalkoztatotti célcsoport nagyobb részénél sajnos hiányzó kompetenciák**. Kutatásunk során feltártuk, hogy a megkérdezett közfoglalkoztatottak több mint fele (56%) életében nem tanult idegen nyelvet.

A térség munkaerő-piaci helyzetének elemzése alapján látható, hogy bizonyos tényezők, úgymint az alacsony iskolai végzettség, a képzettség és az alkalmazkodóképesség hiánya, hajléktalanság, rossz egészségi állapot, hátrányos helyzetű településen lévő lakóhely, etnikai, nemi, fogyatékoság vagy életkor alapján történő hátrányos megkülönböztetés, a diszkriminatív munkáltatói attitűdök jelentős munkaerő-piaci hátrányok kialakulásához vezetnek. A zalaegerszegi járás településeinek nagy része önhibáján kívül gazdasági és társadalmi szempontból hátrányos helyzetű. Ezen településeken természetesen az említett tartós munkanélküliek aránya is közel duplája a térségi átlagnak.

2013 évtől a közfoglalkoztatási programok elindítása nagymértékben befolyásolta a hátrányos helyzetű, tartós munkanélküliek, segélyezettek munkaerőpiaci reintegrációját. A program célja a munkára ösztönzés, a munkanélküliek visszavezetése a munka világába, az elsődleges munkaerő piacon való aktív megélhetésre.

Kutatásunk célkitűzései között szerepelt annak elősegítése, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbiaknál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, annak érdekében, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak. Az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók számára ugyanis a nyílt munkaerőpiacra való visszakerülés első lépcsőjét a közfoglalkoztatásban való részvétel jelentheti. Rendkívül fontos, hogy a szociális ellátórendszerben lévő és bekerülő emberek foglalkoztatása szervezett keretek között történjen.

Fenti hipotézisünk beigazolódott a közfoglalkoztatottak számának elemzése során. **Megállapítható, hogy mind országos, mind megyei, mind járási szinten az összes regisztrált álláskeresőből a közfoglalkoztatásban résztvevők aránya folyamatosan növekszik.**

A zalaegerszegi járásban a közfoglalkoztatási programok közül is a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása a jellemző, valamint az országos közfoglalkoztatási programok is népszerűek a járás területén. A járási startmunka mintaprogramokban tevékenykedők száma emelkedést mutat, amelyen belül elsősorban a mezőgazdasági mintaprogramokban dolgozók aránya magas, akik elsődlegesen valamilyen zöldség, gyümölcsstermesztéssel foglalkoznak. Tekintettel arra, hogy a közfoglalkoztatási

programokban elsődlegesen a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket vonják be az önkormányzatok, így ezen célcsoport száma folyamatos csökkenést mutat.

Önálló, a munkaerőpiacon hiánypótló primer kutatásunkban 22 önkormányzatot mélyinterjúk során és 494 álláskereső- többségében közfoglalkoztatottakat- Életút interjúban kérdeztünk meg. A válaszadók csoportképző szempontjai az alábbiak voltak:

- A megkérdezettek 73,3 % községekben, 26,7 % városban él, így nagyobb arányban a kistelepülési problémákkal szembesültünk a válaszaikban.
- A válaszadók 53,6 %-a nő 46,4 %-a férfi.
- A válaszadók között a legmagasabb a munkanélküliséggel leginkább érintett korosztály, a 36-45 év közötti középkorúak aránya (36,1%). A 45 év felettiek aránya is rendkívül magas (41,5%).

Vizsgáltuk a tartósan munkanélküli személyek számát, arányát. Kutatásunk alapján megállapítható, hogy az egy éven túli tartósan munkanélküli személyek aránya a teljes sokasághoz képest jelentős (56 %), tehát a válaszadók több mint fele minimum egy éve nem talál állást, azaz tartósan munkanélküli.

Az együttélési formák vizsgálatánál elemzéseinkből megállapítható, hogy magas azon munkanélküli személyek aránya, akik feltételezhetően egyedülállóak, és nincs olyan családi motivációjuk ezáltal, amely a tartós munkavállalást ösztönözné. Kutatásunk során feltártuk, hogy a válaszadók 28%-a egyedül él. Az egyedül élők 58%-a férfi, 42%-a nő. Figyelemre méltó adat, hogy az összes megkérdezett 2,8%-a hajléktalan, akik között több a nő (57%), mint a férfi (43%). Tehát a megkérdezett közfoglalkoztatottak legnagyobb része a járásban nem a nagycsaládos, többszörösen hátrányos háztartásokból érkezett.

Jövedelmi helyzetük elemzése kapcsán kutatásunk eredményeként megállapítottuk, hogy a megkérdezett közfoglalkoztatottak több mint fele egyedüli kereső a családban, ebben az esetben ő biztosítja a család megélhetését. A válaszadók egyharmada pedig olyan családban/egyedül él, ahol nincs rendszeres kereső. A válaszadók legnagyobb részénél (55,6%) az 1 fő segélyes a jellemző a háztartásban.

Hátrányos helyzetük jellegének (pl. várostól távoli lakóhely) besorolásakor legtöbbször 50,5 % azt válaszolták, hogy nincsenek ilyen helyzetben. Akik erre igennel válaszoltak, azok közül a várostól távol lakók szenvednek a legnagyobb hátrányt a munkaerőpiacon. A várostól távoli községekben élő álláskereső 30%-a már 4-5 éve nem talál állást. A rossz egészségügyi állapotukat hátránnyként megjelölők 32%-a is már 4-5 éve munkanélküli. **Az 5-10 éve munkanélküliek 55%-a is a várostól távoli lakóhelyet jelölte meg elsődleges hátránnyként.**

A családi háttér, iskolai tanulmányok elemzése fejezetben kutatásunk eredményeképpen feltártuk, hogy a válaszadók egyharmada megszakította iskolai tanulmányait, legtöbb esetben a család szociális helyzete miatt, vagy azért, mert rossz jegyei voltak és dolgozni akart. A válaszadók iskolai végzettségét tekintve a közfoglalkoztatottak közül legtöbbször (52,8%) középfokú végzettséggel rendelkeznek.

Az eredményeink alapján kimutattuk, hogy az alacsony végzettségű munkavállalók legnagyobb része (26,25 %) 4-5 éve munkanélküli, összességében pedig 69 %-uk egy éven túli álláskereső. A középfokú végzettségűek legnagyobb része (27,9%) fél és egy év közötti ideje álláskereső, összességében pedig 50,4%-uk egy éven túli álláskereső. A felsőfokú végzettségűek legnagyobb része (66,7%) csupán pár hónapja álláskereső, összességében pedig 50%-uk egy éven túli álláskereső. Azok, akik nem fejezték be az általános iskolát legtöbbször

(40,9%) csupán pár hónapja munkanélküliek, amely a közfoglalkoztatási programokban való folyamatos részvételükre utal. **Kutatásunkban feltártuk tehát, hogy a zalaegerszegi járásban van összefüggés az iskolai végzettség és az álláskeresés időtartama között: a válaszadók között minél magasabb végzettségű az egyén, annál korábban kerül vissza a munka világába.**

Családi háttérükbe nyer betekintést az a tény, hogy míg a megkérdezettek több mint fele középfokú végzettséggel rendelkezik, addig a szülők esetében az alapfokú (8 általános) végzettség a legjellemzőbb. A válaszadók közel felének vagy egyik, vagy mindkét szülője maximum 8 általánost végzett és egyötödük szülei közül legalább egyik nem fejezte be az általános iskolát sem. **Kutatásunkban reális képet kaptunk a tanulási nehézségekről is. A válaszadók közel felének az otthoni tanulás okozta a legnagyobb problémát, amely legtöbb esetben a rossz otthoni körülményekre, családi háttérre vezethető vissza.**

A szülői befolyásolás a pályaválasztás során elengedhetetlen. Ezt támasztják alá a tény-adatok is: ahol a szülők nem tartották fontosnak, hogy az általános iskola után tanuljon az egyén, ott 86,5%-nak csak alapfokú iskolai végzettsége van. Ahol a szülők segítségével, de saját variációk közül választottak maguknak szakmát, 81,3% azoknak az aránya, akik középfokú végzettséget szereztek. Ahol a szülők határozták meg, hogy milyen szakmát válasszon, 90,5% azoknak az aránya, akik középfokú végzettséget szereztek. **Fenti kutatási eredmények feldolgozása során látható, hogy a szülői befolyás növekedésével nőtt a válaszadók iskolai végzettsége is.**

Munkavállalási szokásaikról is megkérdeztük az álláskeresőket. Feltártuk, hogy az iskolát elhagyó válaszadók nagy része dolgozni akart, és nem tanulni, mégis a végzettek közül is csak 39%-a helyezkedett el a szakmájában. Elemzéseink során megállapítottuk, hogy a válaszadók mindössze 11 %-a dolgozott már vezetői pozícióban. **Kutatásunk során feltártuk, hogy a zalaegerszegi járásban megkérdezett álláskeresők körében a középfokú végzettségűekre leginkább jellemző a vezetői pozíció betöltése (15,4%-uk dolgozott már vezetőként).**

Kutatásunk során feltártuk, hogy a válaszadók közül legtöbb embernek (80%) a gazdasági válság miatt szűnt meg a munkahelye. Azok közül, akik maguk mondtak fel, a legfőbb indok az volt, hogy a munkát a családi élettel nem tudta összeegyeztetni. **Elemzésünkéből megállapítjuk, hogy családi okokból munkaviszonya főként alapfokú végzettségűeknek (61%) szűnt meg, a gazdasági válság pedig főként a középfokú végzettségű réteget (61%) érintette munkája elvesztésével.**

Elemzéseinkből megállapítható, hogy a regisztráció a munkaügyi szervezetenél megkérdezetteink körében közzismert és alkalmazott álláskeresői módszer (93%). Sajnos az álláskeresők fele (52,8%) a közfoglalkoztatásban talált elhelyezkedési lehetőséget az elsődleges munkaerőpiac helyett. Mindössze 15 %-uk vett részt képzésben, a munkanélküli helyzete megváltoztatása céljából.

Több nő (57,9%) keresett saját maga állást, mint férfi (42,1%). Alkalmi munkát közel ugyanazon arányban vállaltak nők (49,4%) és férfiak (50,6%). Közmunkát többen vállaltak férfiak (56,3%), mint nők (43,7%). Képzésen inkább nők vettek részt nagyobb arányban (69,7%).

Felmérésünkéből látható, hogy a munkaügyi szervezetenél főként az alap- és középfokú végzettségűek regisztráltatják magukat álláskeresőként. A felsőfokú végzettségűek jellemzően önállóan keresnek állást. Képzésbe legfőképpen az alapfokú végzettségűeket lehet bevonni. Közfoglalkoztatásba is jellemzően az alap-és középfokú végzettségű réteg kerül.

Kutatásaink során feltártuk, hogy **a válaszadók több mint fele (54,6%) egyáltalán nem vett részt felnőttképzésben, a tanulmányait követően élete során.** Megállapítható, hogy aki egyszer részt vett képzésben annak a munkanélküliségben töltött idejét számottevően nem befolyásolta a képzésben való részvétel. Elemzéseinkből megállapítottuk, hogy azok, akik többféle képzésben vettek részt, azok kisebb arányban munkanélküliek hosszú távon, tehát előbb találtak munkát. Adatainkból megállapítjuk, hogy a képzéseken való részvétel csak a képzésen részt vett válaszadók felének volt hasznosítható élete során.

Megállapítjuk, hogy az egy képzésen való részvételt a válaszadók kevésbé ítélték meg hasznosnak, ezért érdemes az álláskeresőket minél több alkalommal bevonni a képzésekbe annak érdekében, hogy minél jobban hasznosítani tudják tudásukat.

Vizsgáltuk azon személyeket is, akik nem akartak képzéseken tanulni, vagy nem volt lehetőségük a képzéseken való részvételre. Akik nem tudtak tanulni, azok legnagyobb arányban 5-10 éve munkanélküliek. Összességében az 5-10 éve munkanélküliek 63,1%-a, a 4-5 éve munkanélkülieknek pedig 72,7%-a nem vett részt felnőttképzésben élete során. **Szükséges tehát a tartósan munkanélküliek - akik valószínűleg elavult szakmával rendelkezők is egyben – képzésekbe való bevonása. Kutatásunkban feltártuk, hogy van összefüggés a képzésekben való részvétel és a munkanélküliség időtartama között.**

A felnőttképzésben legtöbben (69%) a könnyebb elhelyezkedés érdekében vettek részt, másodsorban pedig a kompetenciáik fejlesztése, azaz informatikai (23%) és idegen nyelvi (16%) ismeretek elsajátítása érdekében. Adatainkból megállapítjuk, hogy a képzéseken való részvétel csak a képzésen részt vett válaszadók felének volt hasznosítható élete során. Elemzéseink során tehát feltártuk, hogy a válaszadók legnagyobb részének (59%) a képzését a munkaügyi központ finanszírozta.

Megállapítható, hogy fontos lenne megvizsgálni a képzések, átképzések, tanfolyamok kínálati lehetőségeit a vállalkozások igényei igazodóan, a további, elsődleges munkaerőpiacon való munkavállalás megkönnyítése céljából. Szükség lenne a 8 általános végzettségűek és végzettség nélküliek nagyobb arányú bevonására a felnőttképzésbe, szakirányú középfokú szakma betanításával, motivációs tréningek szervezésével a közfoglalkoztatási programban való részvételük során.

Megállapítható, hogy a válaszadók több mint fele (56%) életében nem tanult idegen nyelvet. Kutatásunk eredményeképpen feltártuk, hogy a falvakban élők hátrányos helyzetét tükrözi – egyben munkakeresésüket nehezíti – az a tény, hogy a városban élőkkel (42%) ellentétben a falvakból érkező válaszadók többsége (62%) nem tanult idegen nyelveket eddigi élete során.

Fent kapott eredményeink alapján megállapítjuk, hogy az idegen nyelv ismerete, mint kulcskompetencia jelentősen befolyásolja az álláskeresőket a mielőbbi munkához jutásban, hiszen az idegen nyelvet tanultak között kevesebb a tartósan munkanélküli egyén.

Elemzéseink alapján tehát feltártuk, hogy a válaszadók alig egynegyede (24%) használta munkája során a számítógépet, és közel fele (45%) egyáltalán nem ért hozzá. **Kutatásunk eredményeképpen feltártuk, hogy a falvakban élők hátrányos helyzetét tükrözi – egyben munkakeresésüket nehezíti – az a tény, hogy a városban élőkkel ellentétben a falvakból érkező válaszadók többsége nem ért a számítógéphez.**

Kutatásunk során feltártuk, hogy szoros az összefüggés a számítógép használata és a munkavállalás időtartama között. A computer felhasználói ismerete a minél rövidebb idejű álláskereső elengedhetetlen feltétele. A válaszadók azon csoportjában, akik számítógépen már dolgoztak, nincs 4-5 éve és 5-10 éve munkanélküli, így megállapíthatjuk, hogy **azon**

személyek, akik dolgoztak már számítógépen, sokkal nagyobb eséllyel sokkal hamarabb találnak állást.

Szabadidős elemzésünkéből kiderül, hogy a férfiak legnagyobb része a napi 1-2 és a napi 3 óránál több választ jelölte meg a saját magára fordított idő vonatkozásában, addig a nők a napi fél óránál nem több és a napi 1-2 óra kategóriák szerint tudnak magukra időt szánni. **A nőknek az otthoni teendők ellátása miatt kevesebb ideje jut magára.**

Kutatásunk során feltártuk, hogy a válaszadók legnagyobb részének (61%-uk) napi fél és 2 óra közötti szabadideje van, amelyet legnagyobb részük (87%) szeret egyedül eltölteni pl. televízió nézésével, kertészkedéssel. Nagyobb részük (58%) szintén szeret társaságban lenni pl. közös programok az ismerősökkel. A megkérdezettek mindössze egyharmadának (33%) van kreatív hobbjja. Elgondolkodtató, hogy az álláskereső 14%-ának egyáltalán nem jut magára ideje, amely valószínűleg nagyobb mennyiségű családi, otthoni teendőinek köszönhető. pl. gyed-ről visszatérő édesanyák esetében. A válaszadók 11%-a szerint csak magával kell foglalkoznia, amely elszigeteltségre, magányra utal.

A közfoglalkoztatási program átmeneti megoldást nyújt, azonban ez nem az elsődleges munkaerőpiacra jutást segíti elő. Hiányolják a polgármesterek, hogy ezeknek a programoknak a kidolgozása során konzorciumi partnerként nem vagy csak ritkán szólítják meg őket.

Járási szinten megfigyelhető, hogy a vállalkozások és az önkormányzatok között az információáramlást és az együttműködést tekintve kevés a kapcsolat, a Megyei Jogú Várost kivéve.

A településvezetők szerint a járásban szükség lenne egy olyan komplex fejlesztési programra, melynek keretében partnerkapcsolatok alakultak ki a munkaadók, a képző intézmények, a települési önkormányzatok között, amely együttműködés hosszú távon biztosíthatja a célcsoport felkészítését a munkába állásra, a mintaértékű projekt mostani és későbbi megvalósításának feltételeit (pl. térségi foglalkoztatási paktum).

Szükséges lenne az elsődleges munkaerőpiaci szereplők (pl. HR szakemberek, gazdasági szakemberek, munkavezetők) érzékenyítő tréningje a közfoglalkoztatásból kikerülők megfelelő fogadására

A célcsoport csak akkor vihető vissza eredményesen a munkaerőpiacra, ha a tervezett komplex program - a célcsoport jellemzőit figyelembe véve - az alábbiakat tartalmazza:

- megélhetést biztosító anyagi támogatást (képzési támogatás, munkabér),
- közismereti és kommunikációs felzárkóztatást,
- pszicho szociális és mentális támogatást,
- személyiség és életvitel pozitív irányú fejlesztést (életviteli tréning),
- szakmai elméleti és gyakorlati képzést,
- a munkavállaláshoz szükséges kulcsképeségeik fejlesztését,
- munkaerőpiaci felkészítést,
- utógondozást,
- szakmabegyakorló foglalkoztatást,
- befogadó munkahelyek kialakítását,
- segítségnyújtást a munkaerőpiacon történő elhelyezkedésben és a munkahely megtartásban.

A kutatásunkban megkérdezett önkormányzati vezetők, polgármesterek a személyes mélyinterjúk során az alábbi javaslatokat tették a közfoglalkoztatás hatékonyabb szervezéséhez:

- **Szükség lenne szakirányú végzettségű munkaszervezők biztosítására egyes kötelező önkormányzati feladatok megfelelő szintű ellátásához közfoglalkoztatottak által.** Útellenőri feladat biztosításához pl. OKJ-s útfenntartó szakmunkás végzettségű egyén biztosítása szükséges. Az önkormányzat kifizetné az anyagköltséget és a szükséges eszközök bérleti díját, de szükség van az eszközök megfelelő használatához szakirányú végzettségű egyénre. A közfoglalkoztatottakat munkáltató önkormányzati nonprofit cégek kölcsönözhetnék eszközöket és szakirányú munkavezetőket egymásnak a szakirányú munkák elvégzéséhez. (pl. MJV város közfoglalkoztató cége kölcsönözhetne a települési közfoglalkoztatáshoz)
- **Szükség lenne külső szakemberek munkájára az ellenőrzéshez.** Rendszeres munkaellenőrzés történne heti 2 alkalommal, amelyről jegyzőkönyv készülne. Véleményük szerint a közfoglalkoztatottak így talán jobban dolgoznának. Településvezetők szerint jobb, ha egy idegen írja le a látottakat, mert a polgármester helyben nem mondhat fel senkinek, - még ha nem is dolgozik megfelelően, vagy megfelelő állapotban – mivel helybeliek foglalkoztatása történik.
- **Értékteremtő céllal a parlagon álló önkormányzati területek hasznosításának koordinálása bevételszerzés céljából közfoglalkoztatottak bevonásával minden településen hasznos lenne.** (pl. faültetés, erdősítés, zöldségtermesztés)
- **A nyári karbantartási munkákhoz a közfoglalkoztatás megszervezése költséghatékonyságot eredményezne** (pl. intézmények festése), akár **brigádoknak** (pl. festő, stb.) **a települések közti átirányításával.**
- **Több település összefogásával,** pl. közös önkormányzati hivatalonként lenne ésszerű az alábbi **feladatok megszervezése:**
 - kül- és belterületi, önkormányzati tulajdonú csapadékvíz, és belvízelvezető csatornahálózatának kialakítása, helyreállítása, karbantartása,
 - a háztartási és egyéb kommunális hulladék összegyűjtése, elszállítása kijelölt lerakóhelyre,
 - állami és önkormányzati közintézmények felújítása, karbantartása,
 - értékteremtő tevékenységek,
 - info-kommunikációs feladatok ellátása,
 - június-szeptember hónapokban parlagfű mentesítés,
 - Vis maior helyzetek (pl. időjárási viszontagságok, károk utáni helyreállítás, megelőzés),
 - házi segítségnyújtás, szociális gondoskodás keretében ellátandó feladatok megvalósítása, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás segítése, egyéb szociális feladatellátás,
 - közművelődési és ifjúsági feladatok.

Összefoglalás

A közfoglalkoztatásba bevontak számának folyamatos emelkedésével feltétlenül szükséges a programba bekerülők egyes jellemzőinek vizsgálata. Primer kutatásunkban számos elemzést végeztünk. A feltárt eredmények a munkaügyi szervezet, az önkormányzatok, a képző intézmények, a gazdasági és a szociális szféra számára is hasznos tanulsággal szolgálhatnak.

A kutatási eredmények alapján fontosnak tartjuk a szükséges módosítások átvezetését, az egyes megoldási javaslatok kidolgozását.

2013 évtől a közfoglalkoztatási programok nagymértékben hozzájárultak a hátrányos helyzetű, tartós munkanélküliek, segélyezettek munkaerőpiaci reintegrációjához, azonban az is egyértelműen látható, hogy nem ezek a programok fogják megoldani hosszútávon a munkaerőpiaci problémákat, a hátrányos helyzetűek visszavezetését az elsődleges munkaerőpiacra.

A közfoglalkoztatottak több mint fele egyedüli kereső a családban, ebben az esetben ő biztosítja a család megélhetését, tehát a közfoglalkoztatási programok ezen problémát átmenetileg ugyan, de áthidalják. A kutatásban feltártuk, hogy a 36-45 év közötti középkorúak aránya és a 45 év felettiek aránya rendkívül magas az álláskeresők között. Ez a korosztály jól képezhető, átképezhető. Nagy részük részt vett képzési programokban, de az nem oldotta meg, vagy csak átmenetileg a munkanélküliségi problémájukat. Ezen célcsoport azonban aktív, munkaképes állapotú, így a hiányszakmákra való átképzésükkel megoldható lenne a piaci szereplők igénye.

Megvizsgálandó a képzések, átképzések, tanfolyamok kínálati lehetőségeit a vállalkozások igényeihez igazodóan, a további, elsődleges munkaerőpiacon való munkavállalás megkönnyítése céljából. A kutatás során feltárássra került, hogy a 8 általános végzettségűek és végzettség nélküliek nagyobb arányú bevonására a felnőttképzésbe, szakirányú középfokú szakma betanításával, motivációs tréningek szervezésével lehetőséget biztosítana arra, hogy egy felkészült, kellően motivált, és képzett munkaerő álljon rendelkezésre.

A közfoglalkoztatás hatékonyabb megszervezésére, a járás önkormányzatainak egymással való együttműködése, az értékteremtő munka szervezése egy közös menedzsment szervezettel biztosítható lenne.

Javasoljuk egy komplex térségi foglalkoztatási program, egy járási szintű foglalkoztatási paktum kidolgozását, amely együttműködési lehetőségeket és közös megoldási javaslatokat kínál a gazdasági szereplők, az önkormányzatok, a civil szféra, a képzőintézmények és a munkaügyi szervezet számára a járás munkaerőpiaci problémáinak megoldására.

Felhasznált szakirodalom

1. **Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási Portál**, 2015.06.24.
<http://kozfoglalkoztatasi.bm.hu/>
2. **BFH EUROPA Kft., 2010.:** A zalaegerszegi kistérség munkaerőpiaci helyzetelemzése
3. **BFH EUROPA Kft., 2010.:** A zalaegerszegi kistérség gazdasági és foglalkoztatási stratégiája
4. **BFH EUROPA Kft., 2010.:** A zalaegerszegi kistérség gazdasági és foglalkoztatási akcióterve 2011-2013
5. **Dr. Szili-Fodor Dóra, ügyvezető, Zalaegerszegi Kistérségért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft., 2014.:**
Feljegyzés polgármesterekkel történt egyeztetésekről
6. **Első Magyar-Dán Termelő Iskola Alapítvány, Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás, Zalaegerszegi Kistérségért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. konzorciuma, 2010.:**
Helyzet-, szükségletfelmérés a Társadalmi Megújulás Operatív Program Innovatív, kísérleti foglalkoztatási programok- A komponens – konvergencia című pályázati felhívásához Kódszám: TÁMOP-1.4.3-10/2.
7. **Járások információs portálja, 2015.05.07.:**
www.jaras.info.hu/lap/zala
8. **Járások információs portálja, 2015.05.20.:**
www.jaras.info.hu/lap/zalaegerszegi-jaras
9. **Kormányhivatalok weboldala**, Zala megyei önkormányzatok adatai és elérhetőségei 2015.05.20.
<http://www.kormanyhivatal.hu/hu/dok?source=19&type=101#!DocumentBrowse>
10. **Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat weboldala**, Zala megye 2014. III. negyedév, 2015.05.07.:
- http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=showcontent&content=afsz_negyedev_munkaero_megyei_2014IIIne
11. **Zalaegerszegi Kistérségért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft., 2010-2014.:** Nyilvántartás közfoglalkoztatottakról
12. **Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás, 2009.:** Közfoglalkoztatási Terv az „Út a munkához” program gyakorlati megvalósítására

Jogsabályok:

- 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről
- 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet a közfoglalkoztatásokhoz nyújtható támogatásokról
- 2011. évi CVI. törvény a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról

Mellékletek

1.sz.melléklet:

Életút interjú

1. Személyes adatok, szociális helyzet:

1.1.Neme:

- ☐ férfi
- ☐ nő

1.2.születési hely, idő:

1.3. Életkora:év

1.4.Családi állapota:

Nőtlen/hajadon, nős/ férjezett, elvált, özvegy,

1.5.Együttélés:

- ☐ Szüleivel él?
- ☐ Házas(élet)társával él?
- ☐ Egyedül él?
- ☐ Hajléktalan?

A háztartásban együtt élők száma Fő.

16 év alatti eltartott gyermekek száma

0; 1; 2; 3 vagy annál több

1.6.Lakáshelyzet:

- ☐ Társas ház
- ☐ Társasházi lakás
- ☐ Családi ház
- ☐ Saját tulajdonú
- ☐ Részben saját tulajdonú
- ☐ Önkormányzati tulajdonú
- ☐ Bérelt

1.7.Jövedelmek:

Hány kereső van a háztartásban? fő

Rendszeres segélyben részesülők száma:..... fő

A háztartás átlagos havi jövedelme:.....Ft

1.8. hátrányos helyzet jellege:

- ☐ Várostól távoli lakóhely
- ☐ Hátrányos helyzetű település
- ☐ Rossz közlekedési viszonyok

- Munkavállalást nehezítő/kizáró egészségügyi állapot vagy egyéb körülmény:
- igazolásának módja:.....
- Szenvedélybetegség

1.9. Iskolai végzettsége:

- nem fejezte be az általános iskolát
- alapfokú (8 általános)
- középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)
- felsőfokú (főiskola, egyetem)
- Mivel igazolja?
- Szakképzettsége: (ha több van, sorolja fel)
.....

1.10. Mióta munkanélküli, álláskereső:

1)	Pár hónapja	
2)	Több mint fél éve	
3)	Kb. egy éve	
4)	2-3 éve	
5)	4-5 éve	
6)	5-10 éve	
7)	Még nem volt bejelentett állásom	

2. Családi háttér, iskolai tanulmányok:

2.1. szülők iskolai végzettsége:

- Apa:
nem fejezte be az általános iskolát
alapfokú (8 általános)
középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)
felsőfokú (főiskola, egyetem)
- Anya:
nem fejezte be az általános iskolát
alapfokú (8 általános)
középfokú (szakmunkás, szakközépiskola)
felsőfokú (főiskola, egyetem)

2.2. Voltak-e nehézségei az iskolában?

Igen

nem

2.3. Ha igen mi okozott gondot?

Napi rendszerességgel bejárni az órákra / előadásokra.

Órákon / előadásokon az oktatóra figyelni.

Otthon tanulni.

Megtanulni az elméleti anyagot.

Megtanulni a gyakorlati anyagot

Leírni a tanultakat.

Elmondani a tanultakat.

Egyéb:.....

2.4. Mely tantárgyakat szerette legjobban?

.....

Mely tantárgyak okoztak nehézséget?

.....

2.5. Befolyásolták-e Önt szülei a továbbtanulásban, pályaválasztásban

(Kapott-e szülői segítséget a pályaválasztásban, irányították-e valamely szakma felé; szülei példáját követte, a szülők döntéshozatalba betöltött szerepe)

- A szülei határozták meg, hol tanuljon tovább/ milyen szakmát válasszon.
- A szülők segítségével, de saját variációi közül választott.
- A szülők nem tudtak segíteni a tanárok javaslata alapján döntöttek.
- A szülők nem tartották fontosnak, hogy az általános iskola után tanuljon.

2.7. Iskolarendszerű képzésben szerzett szakképzettsége (a képző intézmény és képzés befejezésének dátuma is)

.....
.....

2.8. Ha megszakította tanulmányait, mi volt az oka? Sorszámozza a három legfontosabb okot!

1.	Rossz jegyeim voltak	
2.	A család szociális helyzete miatt	
3.	Tanárokkal való konfliktus miatt	
4.	Diákokkal való konfliktus miatt	
5.	Nem érdekelt az iskola, dolgozni akartam	
6.	Nem segített senki	
7.	Egyéb okból:	

3. Munka/ felnőttképzés

3.1. A középfokú képzés befejezése/ megszakítása után:

- továbbtanult
- elhelyezkedett a tanult szakmájában
- elhelyezkedett, de nem a tanult szakmájában
- nem talált állást

3.2. Amennyiben továbbtanult, adja meg a képző intézmény nevét, a képzés megnevezését, időtartamát, a diploma megszerzésének dátumát.

.....
.....
.....

3.3. Amennyiben tanult szakmájában helyezkedett el, jelenleg is abban dolgozik?

- igen,éve
- nem, csakévet dolgoztam-ként
- gyakran váltok foglalkozást, attól függően hol fizetnek jobban
- jelenleg munkanélküli vagyok.

3.4. Amennyiben nem a tanult szakmájában helyezkedett el, dolgozott-e valamilyen munkahelyen?

.....

Milyen munkaterületen? (Milyen munkatapasztalattal rendelkezik?)

.....
.....

3.5. Dolgozott-e valaha csapatmunkában?

Igen

nem

Volt-e bármilyen szintű vezető pozícióban?

- igen.....vezető voltam
- nem

3.6. Amennyiben jelenleg munkanélküli, mi az oka:

- Még nem volt munkahelyem, mert nincs szakmám.
- Még nem volt munkahelyem, mert az iskola/képzés után nem vettek fel sehova.
- Saját elhatározásból mondtam fel:

- egészségügyi okok
- családi okok
- munkahelyi konfliktus miatt.
- A munkáltató mondott fel:
 - gazdasági válság miatt (2008 09. hó utáni) leépítés/bezárás
 - nem megfelelő munkavégzés
 - fegyelmi
 - hátrányos megkülönböztetés

3.7. Mit tett azért, hogy ne legyen munkanélküli? (több választ is megjelölhet)

- Regisztráltatta magát álláskeresőként
- Saját maga keresett állást (újsághirdetésben, ismerősök segítségével)
- Alkalmi munkát vállalt
- Közmunkát vállalt
- Képzésen vett részt
- Egyéb.....
-

3.8. Saját bevallása szerint eddigi életében mennyi időt töltött:

- munkanélküliként:.....
- munkaviszonyban:.....

3.9. Vett –e részt képzéseken /tanfolyamokon felnőttként:

(Ha hobbyból tanult meg valamit, azt is leírhatja.)

- igen, egyszer
- igen, több alkalommal
- nem, mert nem tudok/akarok tanulni
- nem, mert nem volt rá lehetőségem

3.10. Ha igen mi volt a célja a képzésen való részvételnek?

- elhelyezkedés, új szakma tanulása
- munkahely megtartása,
- ismeretek bővítése, éspedig:
 - a, idegen nyelv tanulása
 - b, informatikai ismeretek
 - c, önismeret fejlesztése
 - d, kommunikációs technikák
 - e, pénzügyi/vállalkozási ismeretek

f, tanulási technikák
g, jogosítvány (..... kategória)
egyéb:.....

Tudta-e az itt szerzett ismereteket hasznosítani? (igen/nem)

Kapott-e valamilyen bizonyítványt a képzés elvégzéséről?

Igen,

Nem.....

3.11.Ki finanszírozta a tanulmányokat

- Munkaügyi központ
- Munkáltató/ önkormányzat
- Civil szervezet
- Önerő

3.12.Tanult-e valaha idegen nyelvet?

- nem
- igen nyelvet, de használni nem tudom
- igen.....nyelvet valamilyen szinten értem/beszélem

3.13.Milyen szinten tudja használni a számítógépet?

- nem érték a számítógéphez
- csak internetezésre használom
- dolgoztam már vele

3.14. Milyen munkakörben szeretne dolgozni?

.....

4. Szabadidő

4.1. Kb. mennyi időt fordít csak magára naponta?

- Nem jut időm magamra
- napi fél óránál nem több
- napi 1-2 óra
- napi 3 óránál több
- Csak magammal kell törődnöm

4.2. Mivel tölti szívesen a szabadidejét? Több választ is megjelölhet!

- Szeretek egyedül lenni. Szívesen olvasok könyveket, újságot; TV-t nézek; internetezek; tanulok, kézimunkázok, kertészkedek, sportolok, háziállatot tartok. Egyéb:.....
.....
.....
- Szeretek társaságban lenni. Szívesen beszélgetek ismerőseimmel/ szomszédaimmal nálam vagy náluk, a faluházban, kocsmában, egyéb helyen. Kirándulni járunk a családdal/barátokkal. Szívesen megyek moziba vagy színházba. Szívesen járok sportrendezvényekre. Rendszeresen részt veszek következő csapatsportágakban:.....
Helyi/térségi civil szervezet aktív tagja vagyok.
Egyéb:.....
.....

4.3. Van-e valamilyen kezűgyességet illetve kreativitást igénylő hobbyja?

- nincs
- igen, éspedig: